

URANOS-KÉK

fehéremű mosáshoz a legjobb kékitőszert. Törvényileg védve! Mosó-intézetekben és háztartásban a legkedveltebb kékitő. Olesó és felhígíthatatlan. 1 kis üveg 24 fillér, tiszteri mosáshoz elegendő! 1 nagy üveg 1.60 korona, 1/2 üveg 1 korona. Mindent kapható. Kizárólagos gyártói: Utánzatoktól óvakodjunk. **Hochsinger Testvérek vegyészeti gyára, Budapest, VI., Rózsá-utca 85. sz.**

Miként lehet szép női termetet elérni.

A kebel szépsége a női bájok egyik legelőkelőbbje, melynek adományozásában a természet nem mutatja magát pazarlóan. Ennélfogva a hölgyek szívesen fogják tudomásul venni, hogy létezik egy oly teljesen ártatlan szer, melylyel a természet szelíd módon kényserítet, hogy ebben a tekintetben kevéssé fukar legyen. E szer, mely a linom **PILULES ORIENTALES** használatából áll, mely pilulák a leghíresebb párisi orvosok által jónak vannak elismervé és tényleg ama tulajdonsággal bírnak, hogy a női kebelét fejlesztik és újra helyrehozzák, a szöveteiket erősítik, a vállak csontludorodásait elsimítják és a kebeli idomoknak egyáltalában díszítő testességét kölcsönözik. Hatása abban áll, hogy a táplálékunk plastikai anyagokká való alakulását elősegíti, mely utóbbiak a melljajon megállapodnak. Az egy-
J. RATTE, Pharmicien, 6. Passage Verdau, Paris. Raktár Ausztria-Magyarországra: Budapest, **Török József** gyógyszer. Király-u. 12.

Az egyedül létező valódi angol **SZÉPÍTŐSZER** a **Balassa-féle valódi angol UGORKATEJ**, mely azonnal eltávolít minden szepőt, májfoltot, pattanást, bírtájkát (mitesser) stb. és az arcnak friss üdöséget, fiataloságot kölcsönöz. **Egy üveg ára 2 kor., ehhez agorka-szappan 1 kor., ponde 2 kor.** **Főszékül: Balassa Kornél gyógyszerész, Temesvári, Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Budapest: Török József gyógyszerárban Király-utca 12 és Andrássy-út 28.**

MARGIT-CREME, mely vegyülete, sem higányt, sem ólmot nem tartalmaz. Ezen világírni arckozós pár nap alatt eltávolít szepít, májfoltot, pattanást, bírtájkát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat, redőket, himléhegyeket és az arcot hófehérré, simává és üdűvé varázsolja. **Arca nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor. Margit hölgyar 1 kor. 20 fill., Margit szappan 70 fill., Margit fogpó (Zahnpasta) 1 kor., Margit arcvíz 1 korona.** Hamisítványok bíróság üldözöttek. Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő: **Földes Kelemen gyógyszer. Arad.** Budapesti főraktár: **Török József** gyógyszer. Király-u. 12 és Andrássy-út 29. — Kapható minden gyógyszerárban.

SERRAVALLO **China-bora vassal.** Erősítő szer **gyengék, vérszegények és lábbadozók számára.** Étvágygerjesztő, idegerősítő, vörjavitő szer. **2000-nél több orvosi vélemény. Kitűnő íz.** **J. Serravallo — Trieste-Barcola.** Kapható a gyógyszerárakban **1/2 literes üvegekben K 2.40 és 1 literes üvegekben K 4.40.**

Ha őszül a haja ne használjon mást, mint a **„STELLA“-HAJVIZET,** mert ez nem hajfestő, de oly vegyi ösztönítő szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. **Üvege 2 K.** **ZOLTÁN BELA** gyógyszerárban, Budapest, V., Szabadság-tér, a Sétány-utca sarkán. 9938

Császárfürdő BUDAPESTEN 9643 **téli és nyári gyógyhely.** Elsőrangú. E kénesvíz gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványvíz uszodákkal, hő- és kádfürdőkkel. Prospektus ingyen bérmentve.

KOLLARITS FEHÉRNEMO **ALAPITVA 1803 BAN TELJESEN MEGBIZHATÓ 100 ÉVES GZEG.** **MENYASSZONYI KELENGYÉK BUDAPEST, VACZI-UTCA 32 SZ.**

PURGO legenyhébb jóízű laxás még csecsemőknek is adható. Bendelve angol, francia, magyar és német egyetemi tanárok által. — Kapható minden gyógyszerárban. 9777

Nodusin Aranyér-balszam. Egyedül álló szer, mely operatív vagy égetés nélküli tökéletesen és biztosan gyógyítja úgy a vask, valamint a nyitott aranyeret. Kórháziilag kipróbálva. Teljesen ártalmatlan. Elismert-levelek szerint száraz és szárazakat teljesen gyógyított. Törvényesen védve. Kapható a készítőnél: **Nagy Kálmán, gyógyszerár Nyiregyháza, továbbá Török Józsefnél, Budapest, Király-utca 12 és a többi gyógyszerárakban is. Arca használati utasítással együtt 4 korona, bérmentes küldéssel postán 5 kor. az őszinte előzetes beküldése, vagy utánvét ellenében.** 9885

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER TERMÉSZETES SAVANYÚ-KUT

Szépség! Az összes szépítőszereket fölülmúlja a **Sirène-Crème.** 9666 **Ártalmatlan szer szepítő, májfolt, bőrhámlás, pöröngés, pattanás, bírtájkák, az arcbőr vörössége, rovarok csípése és általában a bőr minden fájdalmas bántalma ellen; a ráncokat elsimítja. Tégely 3 korona. Hozzá a Sirène-Poudre fehér, rózsás és érme színben 3 korona és a Sirène-Crème-szappan 1 db 1 korona 20 fillér, egy doboz 3 db 3 korona. Főraktár Budapest: **Lucif Sándor** illatszerész-nél, IV., Váci-utca 9. **Egészség!****

KIRÁLYNŐ-CRÈME ÉS POUDE. 9827 **LEGJOBB ARCZSÉPÍTŐ A VILÁGON. Arca 1 korona 40 fillér.** Kapható **TEMESVÁRY J. gyógyszerésznél Zombor és TÖRÖK J. Budapest, Király-utca 12.**

36. SZ. 1903. (50. ÉVFOLYAM.) **SZERKESZTŐ: NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, SZEPTEMBER 6.**

Előzetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkrónikával) együtt egész évre 24 korona, félévre 12. Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre 16 korona, félévre 8. **A POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkrónikával) egész évre 10 korona, félévre 5. Külföldi elosztásokhoz a postaiag meghatározott vitélő is csatolandó.

HAUSZMANN ALAJOS. **M**integy tíz éve, 1892-ben bízták, Ybl Miklós halála után a budai királyi várpalota építését **Hauszmann Alajos** műegyetemi tanárra. A nagy mű ez idő alatt elkészült s az utód méltónak bizonyult nagynevű elődjéhez. Az új országház mellett ez a legnagyobb szabású középítkezés, melyet Budapesten végeztek s Hauszmann nagy nehézségekkel összekötött feladatának fényes sikerrel felelt meg, úgy a hatalmas épület tervezésében és kivitelében, mint a belső berendezés részleteiben is s munkája építő és díszítő művészetünknek maradandó becsü emlékeje.

tem fejlődött. Ez iskola csak hiányos képzettséget nyújthatott az építészetben; Hauszmann nagy becsüvel magánzórgalommal pótolta e hiányokat, sőt, hogy az építés körüli gyakorlati ügyességet is elsajátítsa, a szünidőkben az akadémiai palota építésénél mint kömives inas dolgozott s fel is szabadult legénynyé. 1866-ban a berlini építészeti főiskola hallgatója lett, a hol két évet töltött, közben a magyar kormány ösztöndíjával az 1867-iki párisi világiállítást is tanulmányozta.

meg. 1870-ben hosszabb tanulmányútát tett Olaszországban és Franciaországban. Újtárol visszatérve, Skalnitzky és Koch építési irodájának vezetője lett; az ő vezetésével épültek többek közt Budapesten a báró Wodianer és gróf Zichy János palotái. E mellett már ez időben is néhány önálló munkát is végzett.

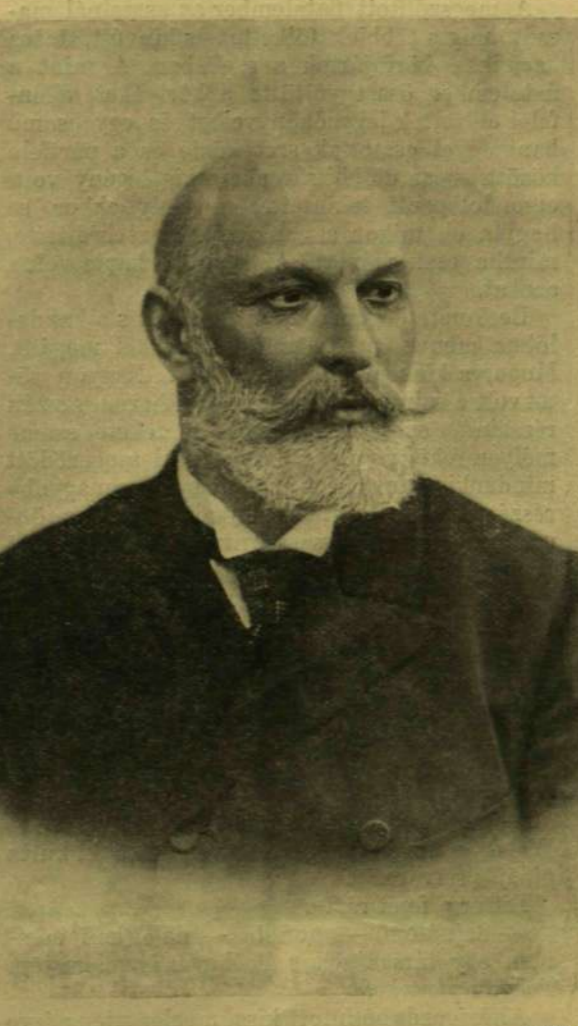
1872-ben a műegyetemen rendes tanárrá nevezetett ki; tárgyai közé tartoznak a renaissance-építészet története, épületek berendezése, magán és nyilvános épületek tervezése. Tanári állása azonban nem vonta el a gyakorlati működés teréről s a főváros és a vidék számos díszes palotája és középülete tanúsítja művészetét. Az ő tervei szerint épültek egyebek közt a fővárosban az Erzsébet-téri kiosk, a Szent István-kórház, a Markó-utcai reáliskola, a budai Paedagogium épülete, a technológiai iparmúzeum és iskola, a törvényeszéki orvostani intézet, a műegyetemi pótépület, a gróf Batthyány-palota, az alkotmány-utcai törvényeszéki palota, a New-York-palota, az igazságügyi palota, a Vörös-kereszt egyesület palotája, számos bírósági és egyéb épület stb. A vidéken is sok művészi becsü építménye van, köztük a gyomai római kath. templom, a szombathelyi városháza és színház, a zombori főgimnázium, a soproni felsőbb leányiskola, a kolozsvári egyetem bonctani, élettani, közegészségtani intézetei, a nyitrai vármegyei kórház, Ladányban gróf Nádasdy Ferenc, Rátóton Széll Kálmán, Podgoráczon gróf Pejacevich Pál kastélyai, a fiunei kormányzó palota, stb.

Hauszmann e nagy műven kívül még ugyanazon idő alatt egész sereg más magán- és középületet emelt s mint műegyetemi tanár is nagy hatással tanította az ifjabb magyar építész-nemzedéket. Budapesten és a vidéken nagyszámú alkotása hirdeti művészetét. Nagyobb szabású műveit főleg az épület minden részében, a szerkezetben, alaprajzban, a homlokzatban rejülő harmonia jellemzi; e tekintetben a királyi palota egyes részei, a hol a területi nehézségek nem korlátozták a művészt, valamint a többi általa emelt középület közül az igazságügyi palota az új országház mögött, valóságos mintaként szolgálhatnak.

Az akadémia elvégzése után egy jeles berlini építész irodájában nyert alkalmazást, míg 1868-ban meghívták a budapesti műegyetemre a díszépítészeti tanszék asszisztens állására Skalnitzky Antal tanár mellé, kinek irodájában is dolgozott. 1869-ben a műegyetem szabadkézi rajzi tanszékének önálló vezetésével bízott

Mint műegyetemi tanár is nagy érdemeket szerzett építőművészetünk fejlődésében. A műegyetemen tartott előadásainak magvas tartalma és formai szépsége, széleskörű ismeretei, finom formaképzése fontos tényezői építészeti pályára törekvő ifjúságunk kiképzésének. Bő gyakorlati tapasztalatait is gyümölcsözőn értékesíti tanítványai javára. Mondhatni, hogy iskolát csinált a magyar építészek között.

A magyar építészet örök érdemű mesterének, Ybl Miklósnak halála után 1892-ben Hauszmann Alajost bízták meg a budai királyi várpalota Ybl által megkezdett nagyszabású tervezésének s a nagy körültekintést, kiváló gyakorlati képzettséget s igazi művészi tehetséget

HAUSZMANN ALAJOS.

követelő építkezéseknek folytatásával. E munkára Hauszmann minden tekintetben kiválóan alkalmasnak bizonyult; a nagy mű, most elkészülve, méltóan hirdeti mesterének nevét. Egyaránt nyilvánul itt Hauszmann művészi jelessége, kiváló gyakorlati érzéke és szervező képessége, az óriási építmény mindenütt magán viseli az ő vezető, irányító tevékenységének, finom ízlésének, találmányosságának nyomait. Pedig különösen egyes részletek megoldásában nagy nehézségeket kellett leküzdeni, a melyek ugyancsak próbára tették a tervező művész rátermettségét. Nagy szolgálatot tett a várpalota építésénél a magyar díszítő- és iparművészetnek is; a palota berendezési tárgyait, a hol csak lehetett, magyar iparművészekkel, kézművesekkel készíttette s ezzel míg egyrészt bő alkalmat nyújtott nekik képességeik bemutatására, másrészt mint munkásságuk vezetője, mint tanácsadója, sok esetben mint a berendezési tárgyak tervezője, irányít is mutatott nekik s fejlesztette műzslésüket.

Kiváló érdemei több oldalról részesültek az elismerés jeleiben. A király előbb a vaskoronarend III. osztályával, majd a «pro litteris et artibus» rendjellel, a legmagasabb művészi kitüntetéssel ékesítette fel budai palotájának építőjét. Szobathely városának díszpolgára, az angol építészek királyi társulatának dísztagja. Az 1900-iki kiállításon is kiállított tervei és munkái a Grand Prix-t nyerték el. Tanárúrsai a most kezdődő tanévre a műegyetem rektorává választották.

A még java erejében levő kitűnő építész bizonyára most, főmunkájának elkészülte után sem fog megpihenni s még számos kitűnő munkát várhatunk tőle a jövőben.

NAP KELTE.*

Nyiss kaput oh hajnal! hamarabb,
Térjen pihenésre palotád öre,
Lovait csapkodja meg a nap,
Röpítsék szekerét gyorsan előre.

Az éj fátyla szakadoz immár,
Foszlánjai sürkélnek már keleten,
Hegyeink ormán friss szellő jár,
Álom csak alant a mély völgy-fenekén.

Egy fényugár kilövelt végre,
Megmozdúl tőle a félholt nyugalom,
Gyöngye derül lebben az égre,
Eszmélt körös-körül a völgy, a halom.

És úde arozzal, várakozón
Figyel a természet, ereje éled
S fölép koronásan, ragyogón
A nap: a hódító, a nap: az élet.

Lévay József.

A HOMORÓD MELLETT.

Én nem járok az új párok
Országútjain;
Jobb nekünk itt a hazában,
Mintsem oda kinn.

Szerelmeknek, hó szívemnek
Friss virágait
Nem viszem ki más országba;
Itt nyílnak, itt.

Szírmakait idegenben
Nem szórom el én;
Virálgának, maradjanak
Honi föld ölen.

Van itt minden, a mit szívem
És szemem kíván,
Ragyogó nap süt az égen,
Madár zeng a fán.

* A «Budapesti Szemle» legújabb füzetéből.

Előttem a Hargitának
Felhős homloka,
Sírdogál az agg óriás,
Sírni van oka:

Oly szegény a föld s a nép itt,
Lábai körül;
Azért könnyez, könnyez kristály
Patakokba gyűl.

Szolgálói — kis tündérek —
Játszanak vele:
Elrekesztik s apró gyöngygyel
Hintik azt tele.

A vén hegynek könnyeiből
Áldás így fakad;
A víz adja vissza, a mit
A föld megtagad.

A hol járok, léptem-nyomom
Egy-egy csodakút
Foglyál ejtve, míg szabadon
A patak lefut.

Ő se megy ki a hazából,
Csak a völgybe le,
Ottan várja kedves párja
S egyesül vele.

Nézem hajtát, míg keblére
Ölet angyalom,
Hű szívének dobogását
S a pataknak osobogását
Együtt hallgatom.

Vikár Béla.

A SZÖKEVÉNYEK.

Elbeszélés.

Irtta F. W. Wharton. Angolból fordította: S. A.

I.

— Uram Isten, Beekman, micsoda kártya jár önnek! — szólt Welsh, összeszámítva az utéseket, aztán hátratulva székét, fölkel az asztal mellől.

— Mára már elég volt, — folytatta félig vidáman, félig kedvetlen mosolyal. — Olyan szerencse ellen, mint az öné, nem akarok többet küzdeni.

A szoba fényesen ki volt világítva, füstfellegek szállongtak a levegőben, a mellékasztalon két palaczk állott, melyekkel nem törődött senki.

A megszóított fiatalember az asztalnál maradt, míg a többiek fölkeltek és kinyújtóztatva karjaikat, körüljárták a szobában. A mint a fiatalember összegyűjtötte a kártyákat, ellenfelei elővették jegyzőkönyveiket és egy csomó bankjegyet osztottak szét közte és a pártfele között, — az utóbbi sárgahajú kis legény volt, elgondolkozott tekintettel, a mely akkor se hagyta el, mikor a bankjegyeket szobára tette, mintha csak más valaki számára kapta volna azokat.

Beekman begombolta a kabátját s a kandelóhoz menve, ott hátra tett kezekkel megállt. Mogorva külsejű fiatalember volt. Nagyon sötét volt a színe, a haja sűrű, sötétbarna, arcán rézszínű, egészséges pirosság, fekete szeme mélyen fektűt s olyan kifejezések segeződött mindenkire, a mely az emberek legnagyobb részét távol tartotta tőle. Ajkait állandóan, önuralomra vallóan összeszorítva tartotta. Kitűnő kártyajátzó volt, figyelmes, mindenre emlékező, minden előnyt kihasználni tudó.

— Jól van, Beekman — szólt Welsh, rágyújtva egy szivarra s félig barátságos, félig bíráló tekintettel mérve végig üzletvezetőjét. — Csütörtökön folytatjuk a játékot. Mit szól hozzá, Potter, — csütörtökön?

Potter, még mindig veszteségén elmélkedve bólintott.

— És ön, Ritter, eljöhét csütörtökön? — Welsh a kis emberke felé fordult, a ki kurta pipáját szivogatta.

Ritter a fejét rázta.

— Sajnálom, — mondta, — de el kell mennem egy társaságba s Beekman is velem jön. Tegyük péntekre.

A házigazda bólintott, kissé meglepetten nézve mindkettejükre.

— Társaságba! — ismételte. — No, ez új dolog nektek, fiúk. De maga csak nem megy oda, Beekman?

Ritter furesza arcot vágott.

— Kötelesség dolga, — mondta. — A nőnem házában van a mulatság s én nem húzhatom ki magamat belőle, Beekman pedig megígérte, hogy segíteni fog nekem. Nem kölcsönözne ön is, Welsh, fényt ez alkalmatosságnak azért, hogy eljön? Tegye meg. Miért ne tenné? Maude néni nagyon boldog volna. És Potter, maga nem jön el? Mit szól hozzá?

Potter a fejét rázta.

— Nem törődöm a lányokkal, — felelte s felvéve a felöltőjét, az ajtó felé indult. — Tehát pénteken, — tette hozzá vissza se fordulva s elsielt, hogy valamiképp rá ne beszéljék a mulatságra.

A három ott maradt ember elnevette magát. Míg a két vendég felszedelőzködött, megbeszéltek, hogy csütörtök este mind a három találkoznak Blake asszony házában.

Gyönyörű kora téli csillagos éjszaka volt, a levegőben csillogott a fagy. A két jó barát gyorsan távozott a sötét, pompás házból, a melyben Welsh lakott apjával, a nagy vasúti mozdonygyár tulajdonosával, melyben Beekmannak állása volt.

Jó barátok voltak, ez a két fiatalember, de teljes híjával annak a bizalmas vonásnak, mely az asszonyokat szokta barátságban összefűzni. Ritter tulajdonképpen csodálkozott azon, hogy mennyire megkedvelte a társaságát ennek a hallgatag fiatalembernek, úgy hogy ez a társaság szinte megrögzött szokásává vált. Az üzlet hozta őket össze. Ritter szabad ember volt, azt tett az idejével, a mit akart, napjait szórakozásban, tanulmányban, tetszése szerint töltötte, egy sereg olyan dologgal, a melyek barátjának életében nem játszóttak semmiféle szerepet. De a mint megismerte a barátja egyéniségét, ez bizonyos vonzóerővel volt rá. A fiatal mérnök jó családból származott, de már tizenkét éves korában belesodródott az életbe mint gépész inas, azzal az egyetlen beleygőkeredezeti czéllal, hogy utat törjön magának. Ezt meg is tette, eleinte lassan, küzdelmesen. Mint fűtő dolgozott egy gépnél, végigjárta a műhelyeket s most megvolt minden kilitása az előmenetelen. Fölnevelte a nővérét és két öccsét, a kik most a nyugaton éltek, ő maga pedig egyedül lakott egy penzióban. Ritter észrevette, hogy hangversenyre mindig szívesen elmegy vele, de ezenkívül nem ad ki pénzt semmire. Együtt kártyáztak igen kis pénzre, ugyanolyan önmegtartózkodó játékosokkal, mint ők maguk, de ennek a költsége egy télen át kiengyelődött s így neki nem került a dolog semmibe.

— Jöjjön fel hozzám, szívjunk el még egy szivart, még nincs késő, — szólt Ritter, kiverve a pipáját egy lámpa-oszlopon s aztán zsebre tette.

— Köszönöm, — szólt Beekman, bólintva a fejével. — De én lefekszem. Csütörtökön találkozunk.

Szokott gyors lépteivel távozott, a melyek arról tanuskodtak, hogy reggel korán szokott a munkába menni s este későn elhagyni a műhelyt. Mindig sietett, hogy valahova eljusson, vagy valahonnan elmenjen.

Csak ment előre, fűtőrézsze útjában s a mint befordult egy sarokra, mikor már Ritter nem láthatta, hirtelen hátratekintett, kissé meglepetten lépteit, kezét zsebre dugta s a fejét fölemelve nézte a csillagokat. A mindennapi élet hideg közönbösségéből saját gondolatai kavargóvizeire jutott. Beekman úgy találta, hogy más is van az életben, nem csak munka és pénz s egy új szenvedély töltötte el, unalmodott rajta, igájába hajította.

Egy reggel, mindennapi útján a műhely felé küssé balra tért, olyan utcába, melyben nem szokott járni. Korán volt, jobban ráért, mint máskor s a napfény vonzotta őt. A rendes útja egy sötét és keskeny sikátoron vezetett keresztül. Ez az utca egyes helyein beépítetlen volt még, a napfény hatalmas kővékony öntötte el; közel volt a város végéhez. Beekman kedvtelve nézte a virágokat, melyek egyik-másik ablakban virultak. A mint lassan előre ment, az utca másik oldalán egy lányt látott az ablaknál ülve varni, fejét a munkája fölé hajtva. Megállt s rábámúlt. A leány felnézett, szeméik találkoztak, csak egy pillanatra, mert aztán a

leány újra lehajolt munkája fölé. Beekman sietve ment tovább, azt gondolva, hogy illetlenséget követett el. A műhely felé tartott, ott levette a kabátját s belefogott a munkájába. A mi azonban megtörtént, az megtörtént.

Ez egy hónappal ezelőtt volt s azóta Beekman minden reggel és minden este elment az előtti az ablak előtt. A leány néha ott ült munkája mellett, néha üres volt a szoba, néha Beekman úgy látta, mintha keresztülsuhant volna rajta a leány alakja. Gyakran a virágait öntözte, a mint a fiatalember arra ment. Beekman néha azt gondolta, a leány tudomásul veszi, hogy ő arra jár; az utolsó időben azonban, hidegre fordulván az idő, az ablak ritkán volt nyitva s így ő alig láthatta a leányt. Szörnyű volt rá nézve ez a nélkülözés s mindinkább az elhatározás felé hajította őt. Munkája közben kiütöte lelkéből a leány képét s töle távolos dolgokra kényszerítette figyelmét, de a mint kilépett a műhely kapuján, ez a kép eltöltötte egész valóját s teljesen a hatalmába hajtotta őt.

Lassan ment haza s a mint az előtt a ház előtt haladt el, rábámúlt, hazatérve pedig egész éjjel a leányról álmodott. Reggel felkelve, el volt szánva, hogy megvalósítja tervét.

Nagyon korán ment el hazulról, de volt az utcában egy kis bolt, a mely olyankor már nyitva volt. Ha elmegy is abba az utcába, a hol a lány lakott, még mindig jókor érkezik a műhelybe.

Lassan ment s a hogy abba az utcába befordult, arra az oldalra tért, a melyen a leány lakott. Minden azon múlt, nyitva van-e az ablak, mert ha be van csukva, a dolog jóval nehezebben megy. Érezte, hogy a keze reszkett s magában káromkodott a saját bolondsága miatt. Aztán látta, hogy mind a két ablak tárva-nyitva van. Ha fölment a néhány lépcsőn, elérhette az ablakot, nem volt nagyon magas. Most örült először, mióta ismerte, hogy a leány nincs az ablaknál. Kibontott egy kis csomagot s odatett egy bokréta nagyszirmú rózsát az ablak deszkájára. Aztán összegyűrve kezében a csomag papirosát, leszaladt a lépcsőn és gyorsan elsielt az utcából. A mint a sarokra fordult, látta, hogy a rózsza még ott van: egy piros folt a fehér deszkán.

II.

Beekman keresztülment két kis szobán egy vendégekkel telt terembe s beülve egy ablak közé, melynek nehéz függőyei elfödtek, kibámúlt leshelyéből a körülötte zsiabongó közönségre. A fiatal háziasszony nem valami hasznos vendéget nyert benne, egyik fiatal barátja a másik után hagyta a faképnél. Ő pedig észrevette, hogy az utolsó fiatal hölgy, a kivel megismerkedett, nem tudott egyszerre több férfival beszélgetni s ezért előnyt adott ő felette egy hosszúlábú, sovány legénynek, a kivel előtte való este együtt táncolt s a jövőző mulatságokról beszélgethetett. Beekman mogorván elnevette magát, mikor ezt a hölgyet elhagyta s elfoglalta helyét az ablaknál. Mit bánta ő! Csak egy leány volt a világon, a ki érdekessé tehetett volna rá nézve egy ilyen helyet, hogy pedig őt itt megláthassa, az eszébe sem jutott.

A mint nézte, hogy járnak a lányok ide-oda, hogy beszélgetnek, hogy kacsingatnak bokrétaik fölött a férfiakra, gondolatai elindultak a megsokott ösvényen s azon tűnődött, vajjon az a leány beledobta-e a bokrétaját a tűzbe, vajjon eltalálta-e, kitől származik s vajjon nem lehetséges-e az a lehetetlen dolog, hogy mégis csak itt van ezek közt a csillogó, vidáman öltözött alakok között. S ekkor mintha villamos szikra pattant volna rajta keresztül: valaki ránézett, valaki, a kinek a tekintetét úgy érezte, mintha belenyílt volna a szívébe. Ilyen halma pedig csak egyetlen egy teremésnek volt a világon. Oda fordult, hogy teljes bizonyosságot szerezzen s valóban, a lépcső tetején, a mely a terembe vezetett, ott állott ábrándjainak tárgya. A szemük találkoztak, a leány arczán gyöngéd pirosság ömlött el — tehát megismerte, mégis. Beekman meglepedkezett a tömegről, mely körülötte hullámozott, odasietett a lépcső aljához — csakhogy, bármi hihetlennek látszott, a leány egy pillanat alatt eltűnt, ő pedig szótlán, tehetetlenül állott meg. Valamire szükség volt, a miről első felhevülé-

Beekman a fülkébe vezette a leányt s leült mellé.

sében megelégedkezett. Egy pillanat múlva Ritter mellett termett és megragadta a karját.

— Van itt valaki, a kivel meg akarok ismerkedni, — mondotta. — Jöjjön hamar — és magával vonzolta a fiatal embert.

— Nagyon örvendek, — felelt Ritter nevetve, aztán élesen ránézett a barátjára, a mint az rámutatott egy hölgyre, a ki a háziasszonnyal beszélt s a mint látszott, bemutatva neki a leányt.

— Az izlése, kedves barátom, kifogástalan, — tette hozzá halkán. — Jöjjön hamar, mielőtt még mások is felfedeznék.

A két fiatalember Blake asszonyhoz lépett s Ritter gyöngéden megérintette a selyemruhájára szegélyt.

— Néném, — mondotta, — nem tenne minket, Beekman urat és engem boldoggá azzal, hogy bemutat az új szépségnek?

— Nagyon szívesen, úgy sem ismer senkit, — suttogta a háziasszony és a bemutatás megtörtént.

— Nincs kifogása ellene, ha kivezetem a tömegből? — mondta Beekman a leánynak. A hangja idegenül hangzott a saját fülének is. — Csak zavarják az embert, nem is lehet többet beszélgetni.

— A hogy tetszik.

Ezek voltak az első szavak, melyeket töle hallott. A szíve nagyot dobbant; jó előjelnek vette őket. Bementek a terembe, Beekman észrevett egy fülkét, melyben egy lóca állt az ablak előtt. Odavezette a leányt s leülve mellé, hátra dőlt és keresztbe tette a mellén a karjait.

— Itt kívül vagyok a tömkelegen, — mondta halkán, — innen nézheti őket, mialatt... mialatt nekem okosabb foglalkozásom akad.

Egy pillanatra elhallgattak; a leány levette szemét az alatta mozgó sokaságról és egyenesen belenézett a férfi szemébe. Egymásra néztek s a pir egész arczukat elfutotta.

Aztán Beekman megszólalt.

— Mit csinált a virágaimmal? — kérdezte. — Látom, nem tűzte fel.

— Csak nem hitte, hogy fel fogom tűzni? — felelt a leány.

Beekman erősen odaszoritotta a karját a dobogó szívére.

— Nem hittem, — remélni talán reméltem. Nagyon is képzelődő voltam?

A leány hátraszegette bájos fejét.

— Nagyon, nagyon képzelődő, — mondotta és elhallgattak megint.

A fiatalember szólalt meg ismét előbb.

— Ön nem érti még, — mondta halkán. — Egy kis idejébe fog kerülni, míg teljesen megérti, hiszen magamnak is egy nap, vagy kettő is kellett hozzá. De most már egy hónapja tudom. Csodás egy hónap volt ez. Nem sajnálom... a hosszas várás... és ezt... ezt... nem tudtam,

hogy az élet olyan pillanatokat is tud nyújtani, mint ez.

A leány ránézett, tágra nyitott, megdöbben, figyelmes kék szemével. Beekman olvasott belőle és bátorsága megerősödött.

— Imádom önt, — mondta halkán. — Szívesen meghaltam volna, ha csak ezáltal érhettem el ezt az órát, hogy önnel együtt lehessenek.

Szeme belemért a leányba s ez visszazetent. Kezét lehullatta ölébe s ráfüggesztette szemét. Beekman szerette volna a lába elé vetni magát.

— Bocsásson meg, — mondta. — Nincs jogom így beszélni. De mióta először láttam az ablakban, az első pillanat óta éget bennem az, a mit mondtam s ha tudná, hogy ez mit jelent... Mondja, — tette hozzá nyugodtabban, — az a hölgy, a kivel jött...

— Az anyám, — szólt a leány.

— És egyedül él vele a kis házban, mely előtt én járnai szoktam?

A leány megint hirtelen elpirult.

— Igen, egyedül élünk. Láttam önt — mindig. Beekman egész csöndesen ült s nagy lélekzetet vett.

— Hadd mondjam meg, — folytatta a leány sietve, — hogy a munkámból élek, varrok és himzek. Az anyám egy hivatalban dolgozik. Szörnyű az nekem, hogy el kell mennie minden nap, akár esik, akár nap süt, de csak így tudunk megélni, egyebünk nincs. Szegények vagyunk, nagyon szegények.

Ha tudná, mennyire hálát adok ezért az Istennek! — A fiatalember boldogan mosolygott. — Azt hiszi nem tudom, milyen szerencse ez rám nézve?

A leány ismét elpirult és kissé megzavarodva nézett reá.

— Szabad önt meglátogatnom? — folytatta a férfi. — Mikor? Holnap? Kérem, elmehetek holnap? Ne tartson távol, adja meg az alkalmat...

A leány megint fölemelte megrezzent, szép szemét.

— Ne mondja ezt, — úgysem ezt gondolja. — Ezt gondolom, de nem fogom mondani. Talán önnek kell ebben határoznia. Nem fogom többet mondani — egyelőre. Más dolgokat fogok mondani. El fogom mondani, mennyire eltöltötte minden órámat egyetlen gondolat, — az önre gondolás.

A leány szeme felragyogott, mint a csillag, aztán megint lesütötte.

— Vagy nem mondom azt se, — folytatta Beekman. — Akkor majd el fogom mondani, hogy számomra minden napfény az ön haja körül gyűlt össze és minden csillag az ön szemében, hogy bár egész életemet azzal töltöttem, hogy szemem a sárra meredt, melyen keresztül gázoltam, — mióta önt ismerem, a levegőben járok és a fellegekben élek.

Kényszerítette, hogy a leány ismét a szemébe nézzen s a szíve újra megdobbant: mintha e szem ragyogó fénye megint fokozódott volna?

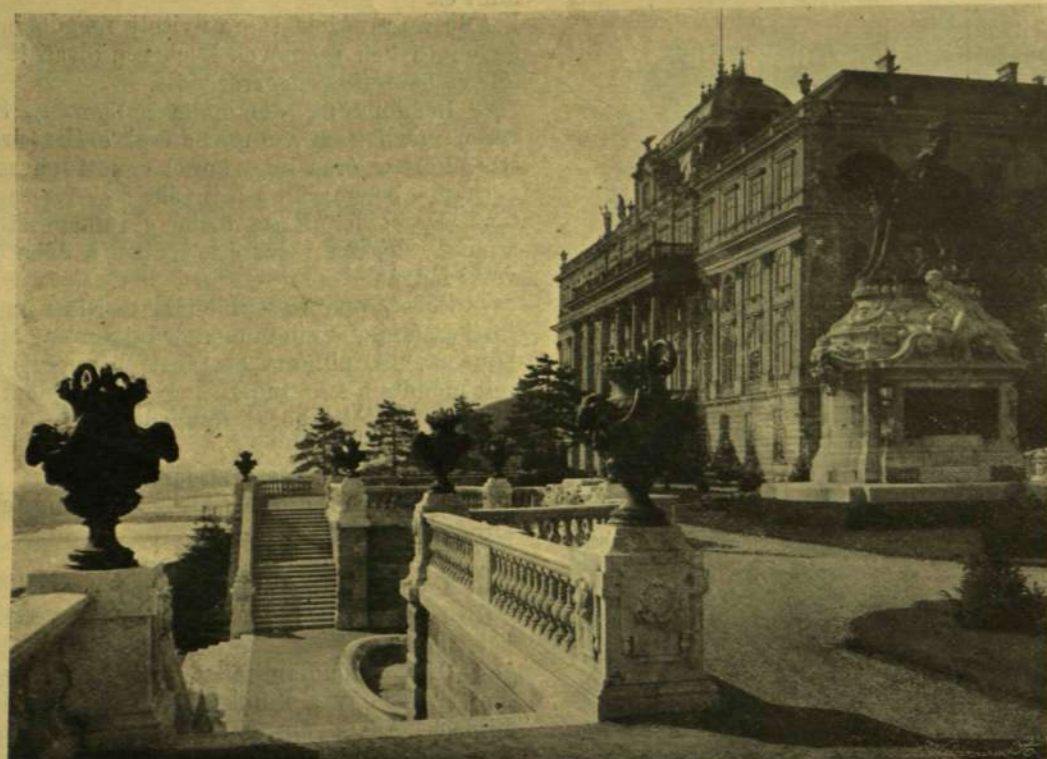
— Engedje meg, hogy eljöjjenek holnap — ismételte. — Szerződést fogok kötni önnel. Nem fogom ezeket a dolgokat ismételni, a mig — a mig ön nem fogja tudni a nélkül, hogy mondanám. Eljöhetnek?

— Beekman! — kiáltott ekkor Ritter, feljőve a lépcsőn s mögötte még ketten — ön már megkapta a részét Gray kisasszony idejéből. Welsh és Davis is várják, hogy bemutatkozhassanak neki.

Beekman ideje elmúlt. (Folyt. köv.)

CLEOPATRA ÉLETÉBŐL.

Egyiptom egykori híres királynőjének a világtörténelem legnevezetesebb nőalakjainak egyikét, kétféle szempontból szokták megítélni. Az egyik rész — a gyűlölködő római történetírók nyomán — nem lát benne egyebet, mint teljesen romlott, ördögi ravaszsgú asszonyt, a ki hálózába kerítette a gyöngye jellemű Antoniuszt, hogy aztán romlásba dönthesse. A másik rész — s ehhez csatlakozik híres drámájával Shakspeare is — mint szerelmes asszonyt tekint, a ki a szenvedélytől elvakulva, szerelmi mámorába elmerülve, amlázatává lett szerelmének s magával vonta a romlásba szerelméet. E nézetekkel szemben új világlátásban helyezi az ó-kor emez

A DUNA FELÉ NÉZŐ HOMLOKZAT EGYIK RÉSE A VÁRKERTBŐL NÉZVE.

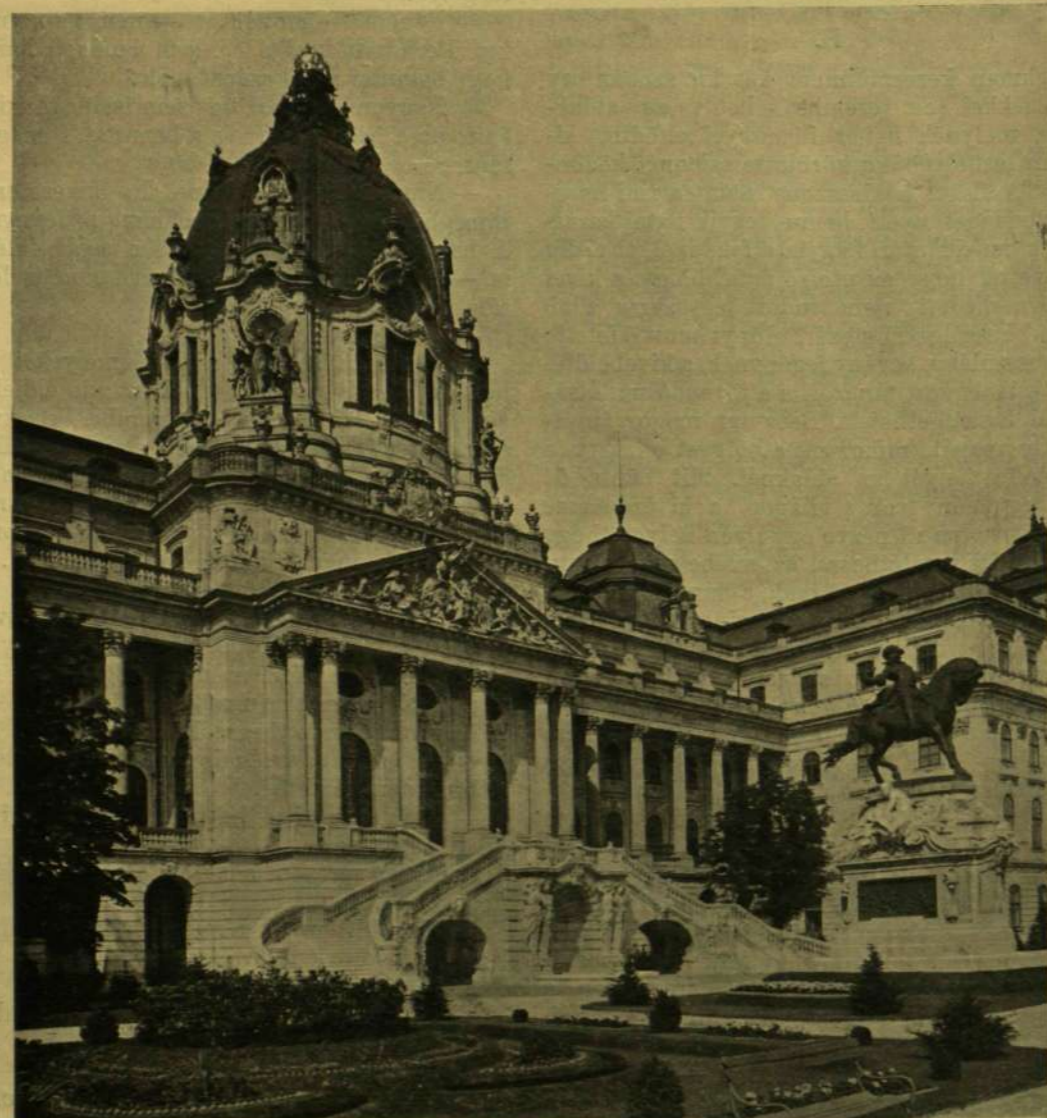
egyik legszebb asszonyának alakját róla írt igen érdekes és élvezetes könyvében Bernáth Dezső, kinek könyve közelebb francia fordításban is megjelent. Bernáth kimutatja, hogy Cleopatra szeme előtt nagyszabású, világtörténeti jelentőségű politikai csel lebegett: előbb Caesar, majd ennek halála után Antonius segítségével át akarta helyezni az akkori mivel világ, a római birodalom súlypontját Rómából Alexandriába, hogy a Nagy Sándortól alapított világáros legyen a nagy világbirodalom hatalmának és miveltisének központja. E célját Antoniusal már-már elérte, egy darabig csakugyan Alexandria volt fővárosa a triumvirak által háromfelé osztott birodalom keleti részének. Hogy ez a nagy terv végre mégis rombadlott, abban aztán nagy része volt annak, hogy Cleopatra szerelmes asszony volt, a ki szerelmi boldogságának óráiban gyakran megfeledkezett czéljairól s férjét, Antoniusat ragaszkodásával, féltékenységgel válságos pillanatokban vesztét okozó lépésekre vitte rá. A mindkettőjükre végzetessé vált actiumi tengeri csata előzményei és lefolyása fő részben Cleopatra ez asszonyi tulajdonságainak következményei voltak.

Bernáth Dezső könyvéből, mely tárgyának érdekessége által ép úgy megérdemli a szélesebb körű közönség figyelmét, mint előadásának szépsége által, a következőkben közlünk egy nagyobb részletet.

Mikor a Philippinél vívott csata után a három triumvir, Antonius, Octavianus és Lepidus meggyeztek, hogy háromfelé osztják egymás közt a birodalmat, Antoniusnak a keleti rész jutott. Hogy uralmát birtokba vegye, Antonius Görögországon és Kis-Ázsián át a szíriai Tarsusba utazott. Itt fogadta a kisebb-nagyobb keleti fejedelmek hódolatát, a kik közül egyedül Cleopatra nem jelent meg, hanem csak követivel képviseltette magát. Csak Antonius ismételt hívására határozta el magát a tarsusi utazásra.

A 713. évnek tavaszán (Kr. e. 41-ben) Cleopatrának tarsusi útjával új fejezete kezdődik a világtörténetnek. Antonius nem várta Cleopatrát, midőn megérkezésének híre a városban egyszerre elterjedt. A királyné úgy érkezett, hogy az őt látni vágyó Antoniusnak képzelődésére is hason megjelensével. „Mintán a királyné — úgymond Plutarch — magától Antoniustól, valamint ennek barátaitól számos levelet kapott, melyekben meghívták, hogy menjen, a Kydnus folyón egy aranyozott fedelű bárkán evezett föl, melyen bíbor vitorlák voltak kifizítve s melynek verteszűtből készült evező lapátai, fuvolák, sipok és ceterák összhangzatos ütemére emelkedtek. Ő maga arannyal hímzett ernyősátor alatt festői díszben nyugodott, — mint egy Afrodite — míg kétoldalon

Ámorokhoz hasonló fiúcskák állottak, hús levegőt legyezve rá. Aztán kiválasztott legszebb rabszolganő Nereidának és Gráciának voltak öltöztetve, az evezők és vitorlakötelek mellett. A sok illatszertől csodálatos illatár terjedt szét a folyó partjain jobbra és balra. A lakosság egy része, mely a folyó partjain lakott, két oldalon együtt futott a hajóval, a városban lakók pedig a folyóhoz szaladtak a pompás látványt nézni. Minthogy az egész nagy ember-tömeg kiözönlött a gyűlésterről, végre Antonius, a ki ott egy emelvényen ült, egészen egyedül maradt. A tömeg között mindenütt egy csodá-

A DUNA FELÉ NÉZŐ HOMLOKZAT KÖZÉPRÉSZE.

KÉPEK A BUDAI KIRÁLYI VÁRBÓL.

latos mondás terjedt el: Afrodite ünnepi felvonulással jön Dyonisoshoz Azsia údvére.

Antonius azután egy szolgáját küldte hozzá s meghívta ebédre; de ő azt az óhaját fejezte ki, hogy inkább Antonius szerencsétlenségét látogatásával. Antonius megfelelt kívánságának és elment. A rendezés ugyan egészben véve fölülmúlt minden lehető leírást, legjobban bámulták mégis a gyertyák sokaságát. Mert ezek — a mint mondják — mindenütt, falakon, szegletekben, stb. oly nagy mennyiségben s oly művészen voltak csoportosítva és az által nyújtott látványosság oly szép volt, a minőt alig szemléltek még azelőtt.

A következő napon Antonius viszonzta a lakomát, a mely alkalommal nagy sulyt fektetett arra, hogy fölülmúlja a Cleopatra által kifejtett pompát, előkelőséget. De azért mindkettőben hátra kellett maradnia s magát legyőzöttnek éreznie; de aztán ő is volt az első, a ki tréfát űzött a nála uralkodott ügyefogyottságból és izléstelenségből.

A Cleopatra által Antonius tiszteletére adott lakomák és ünnepek szemképrázató fényéről és a triumvirnek, valamint vezéreinek és környezetének adott valóban királyi ajándékokról mesés dolgokat írtak az ó-kori írók. A királyné kevésbé kímélte kincseit, fejedelmi bőkezűséggel s valódi nőies finomsággal iparkodott a Tarsusban időző befolyásosabb rómaiakat megvesztegetni s magának megnyerni. A királyné látta, hogy a szerelmi vágytól égő Antoniustól mindent megkaphat, a mit kér, de azért önuralmat és mérsékletet tanúsított mégis és oly követeléseket nem támasztott, melyek haszonlesést vagy kapzsiságot árultak volna el. Mindenek előtt koronájának s fia örökségének biztosítására és saját királyi tekintélyének megszilárdítására gondolt s a mit kért, annak teljesítése Antoniusnak, egy szemhunyoritáson kívül, nem került semmijébe. Minden óhaja teljesült.

Cleopatra csak pár napig időzött Tarsusban, hajóhada várta a Kydnus torkolatánál s a királyné, a minő pompával érkezett, ép oly elégtellel távozhatott. Trónja ismét biztosítva volt, — uralma Ciprus felett kétséget kizárólag elismerve — s az egyiptomi uralom inga-

dozó tekintélye, Köves-Arábia s a Nabatanens arabok felett, valamint a cyrenei partok mentén ismét megszilárdítva. A Lagidák birodalmának kiterjedése Ptolomaeus Phiscon óta soha sem volt ekkora. Meg lehetett újítani a rég elhanyagolt kereskedelmi utakat, fölvenni ismét a Nyugatot Kelettel s a Délit Éjszakkal összekötő kereskedelemnek megszakadt fonálát. És aztán reménye lehetett a királynénak, hogy Antonius által teljesülhetnek mindama tervei és reményei, melyek három évvel azelőtt Caesar égő ravatalán füstbe mentek.

Antonius, hogy a tél beállta előtt nagyon messzire ne kellessen távoznia Alexandriától, a következő évre halasztotta a parthusok elleni hadjárat megkezdését, s elhagyta Tarsust, Judeán keresztül Szíriába utazott. A tél beállta előtt jókor téli szállásaira küldte légióit; vezérei közül Kis-Ázsiát Plancusra, Szíriát Saxára bízta s maga az ősz végén, kevés számú — többnyire csak barátaiból és szolgáiból álló — kísérettel megérkezett Alexandriába. Nem a hős, nem a győzelmes hadvezér, nem a triumvir ment Alexandriába, hanem a szerelmes udvarló, a ki hogy imádotjának kedvét keresse, megérkezésekor nemzete öltözékét is egyiptomi ruhákkal cserélte fel s egész időzése alatt úgy viselkedett, mint a királynénak hódoló lovagja.

A királyné, a ki különben csendben és szerényen élt, most fényes fogadtatással várta ven-

A SZENT ISTVÁN-TEREM.

A LOVARDA.

dégét. Egymást érik és véget nem érnek az ünnepek és lakomák, melyekre ismét előkerültek a királyi kincstár rejtkeiből a Cleopatra ősei által összegyűjtött mesés értékű műkincsek és drágaságok. Bemutatták Antoniusnak, hogy az akkori világ legfényűzőbb városa Alexandria s leggazdagabb királyi háza minő fényt tud kifejteni, ha akar. Cleopatra Antonius nem csak szerelmével, gyöngédségével és szellemének varázásával iparkodott magához lánczolni, hanem egyszersmind a rómainál sokkal finomultabb alexandriai miveltiség és társadalmi élet kellemét is meg akarta vele kedveltetni, úgy, hogy izlését és gondolatkörét előkészítse és átalakítsa az általa Antoniusnak szánt uralkodói misszióra.

Antonius különben is a filhellenizmus hírében állott; Cleopatra egészen görögge akarta tenni, hogy vele aztán könnyebben szakíthatassa szíjjel a régi kötelékeket. Meglehet, hogy czélját el is érthette volna, ha Cleopatra csak okos asszony s nem egyúttal szerelmes asszony is lett volna. Maga is csodálni kezdte, szerelmével elkényeztette hősét, a ki aztán nélküle akarni sem tudott, míg másrészt Cleopatra boldogtalannak érezte magát, ha tőle csak pillanatokra is távol kellett lennie. Együtt élvezték az alexandriai finomult világ izlése által nyújtható és egy gazdag nép gazdag fejedelme által megvásárolható összes élvezeteket. Együtt látogatták a színházakat és a hippodromot; együtt hallgatták a Múzeum tudósai által tartott előadásokat; Antonius elkísérte Cleopatrát a gimnáziumba, hol a királyné uralkodói teen-

dőt szokta végezni, együtt halásztak, vadásztak. Mesés fényvel s pazar bőséggel ellátott lakomáira, Antonius tiszteletére meghívta a királyné Alexandriának egész tudós- és művészvilágát, mely aztán szellemi tartalmat is vitt a királyi asztalhoz s élvezetté tette e lakomákat. Hogy mily nagy volt ezeknél a fényezés, arról tanúskodik Pliniusnak ama leírása, melyben előadja, hogy egy alkalommal Cleopatra fogadott Antoniusal, hogy egyetlen lakomájukon 10 millió sesterciusnak értékét (4.500.000 forint) fogja elfogyasztani. Antonius nem hitte, hogy ez lehetséges, a királyné pedig vállalkozott, hogy még az nap bebizonyítja és meghívta ebédre. Az ebéd nem volt költségesebb, mint máskor rendesen, és Antonius az ebéd vége felé, — ama hitben, hogy már megnyerte a fogadást, — a költségjegyzéket kérte, a királyné azonban türelemre intette s midőn aztán a csemegékre került a sor, a szolgák egy erős ezettel telt serleget helyeztek eléje; a királyné, ki két gyöngyöt hordott fülbevalójában, — a legnagyobb két gyöngyöt, melyet találtak s melyek keleti fejedelmek ajándékából kerültek a Lagidák kincstárába, — egyik fülbevalójából kivette a gyöngyöt s az előtte levő ezetes serlegbe dobta, midőn a gyöngy felolvadt, kiitta annak

A DÉLNYUGATI RÉSZ A KERTI FOLYOSÓKAT.

KÉPEK A BUDAI KIRÁLYI VÁRBÓL.

AZ UDVARI HOMLOKZAT RÉSZLETE SENYEI KÁROLY SZOBORCOPORTOZATAIVAL.

tartalmát. Midőn aztán a másik gyönggyel is hasonlóan akart elbánni, megakadályozta ebben a királynét Lucius Plancus, Antoniusnak egyik tábornoka, a kit előre megválasztottak a fogadás bírójává, kijelentve, hogy Antonius elvesztette a fogadást. A Lucius Plancus közbelépése által megmentett második gyöngy Cleopatra halála után Rómába került s kétfelé vágva, a győzelmes Vénusz szobrát ékesítette.

Ilyen, a világ bajaival nem törődő eldorádó élet között teltek a mézes hetek és hónapok, így telt el a tél, mely alatt — mint Plutarch megjegyzi. — a kincsek legbecsesibbikével, az idővel törődtek legkevésbé; pedig Antonius keletre is, nyugatra is sürgősen hívták az események. Úgy látszik, hogy aztán mégis Cleopatra volt az, a ki öt állásából folyó kötelességeire figyelmeztette és tetre ösztönözte. Ezt látszik bizonyítani Plutarchnak előadása is, melyben egy alexandriai halásznak mulatságnak történetét leírja. «Midőn Antonius egyszer halásznak akart szomszárkodni azon, hogy Cleopatra jelenlétében nem birt zsákmányra szert tenni, megparancsolta a halásznak, hogy a víz alatt oda úszva, akaszszanak horgaira halakat. Így aztán sikerült neki kétszer vagy háromszor halat kihúzni. Az egyiptomi asszony azonban észrevette a csaláságot, de azért tetette magát, mintha csodálkozna, elbeszélte környezetének s másnapra nézőkül meghívta egész udvarát. Másnap aztán nagyszámú közönség szállott a halászbárákra s midőn Antonius a horgot kivetette, a királyné saját emberei egyikének megparancsolta, hogy a másikat megelőzve úszson a horoghoz s akaszszon arra egy pontusi heringet. Antonius azt hitte, hogy már van valamije s felhúzta a zsinórt; képzelhető, hogy erre általános lett a nevetés. Tegyük le mi a horgokat. Imperator, — mondá erre Cleopatra, — mi Pharos és Kanopus fejedelmei vagyunk; a te vadászatonak tárgyai: városok, országok és királyok.»

Végre Antonius is tudatára ébredt annak, hogy a pásztoróráknak végét kell szakítani. A Róma alapítása utáni 714-dik év tavaszán búcsút vesz imádoztatójától, hogy visszatérjen Phönikiában hagyott légióihoz, melyeket ekkor már minden oldalról szorongattak a parthusoknak Labienus által vezényelt hadai. A közeli viszontlátás reményével váltak el, de csak három év múlva találkozhattak újra. A királyné egész hajóereget bocsájtott rendelkezésére, mely aztán Antonius Tyrusba vitte.

KÉPEK A BUDAI KIRÁLYI VÁRBÓL.

Mai számunkban folytatjuk a budai királyi vár új építkezéseiről felytett képek közlését. E képek között több van olyan, mely a fényes

A KIRÁLYI LAKOSZTÁLYÁHOZ VEZETŐ FŐKAPU A NAGY UDVARBAN.

KÉPEK A BUDAI KIRÁLYI VÁRBÓL.

A SZENT ISTVÁN-KÁPOLNA BELSEJE.

palota belső berendezésének pompájáról nyújt némi fogalmat.

A vár nagy ünnepi helyiségei közül legelsőnek a Szent István-terem készült el, mely a három történelmi jellegű terem egyike, a Hunyadi és a Habsburg-terem mellett. A Szent István-terem nem nagy méretű, 12 méter hosszú és hetedfél méter széles. Berendezése román stílusú, mert az Árpádok korában tudvalevőleg a román stílus szép virágzásra jutott hazánkban. A terem berendezésének főanyaga díofa, ezzel van burkolva a fal körülbelül felényi magasságig; e burkolat felső része faragott oszlopocskákkal keretezett mezőre van osztva, melyekben az Árpád-ház nagy alakjainak Roskovics Ignác által festett s Zsolnay-féle majolikában kivitt képei vannak elhelyezve. A fa mellett nagy szerepet játszik a térben, mint díszítő anyag a majolika, ebből készült többek közt a díszes nagy kandalló is, melynek párkányán Szent István mellszobra áll, Strobl Alajos szobrászművésznünk munkája. A román stílusban a berendező művészek sikeresen érvényesítették a magyar ornamentikát is. A Szent István-terem berendezése az 1900-iki párisi kiállításon is szép sikert vívott ki.

A várpalota építésének vezetői nagy gondot fordítottak kellő mellékkeliségekkel való ellátására is. Ezek között a legnagyobb s mint különálló épület leginkább szembevetünk az új királyi lovarda. A várhoz tartozó régi istállóban csak mintegy 80 loállás volt, a miért a régi lovarda termét is át kellett alakítani istállóná; ez okból vált szükségessé az új lovarda építése. A lovarda a Krisztinaváros felé néző oldalon, a régi lovarda alatti terrazon nyert elhelyezést, a kibővített istállókkal újonnan épített lejtős útköti össze. Központja a 38 méter hosszú és 18 méter széles lovalgató-terem, e köré csoportosulnak a mellékkeliségek: ruhatár, páholyok, buffet-ek, szalonok, ezeken kívül egy 12 lóra való istálló, nyergelő-terem, nyeregkamra, a felügyelő lakása, az emeleten a zenészek fülkéje és az idegenek páholya. Az épület fedele kupolaszerű s nagy ablakai kívülről is sejtetik rendeltetését. A lovalgatócsarnok magas oldalvilágítást nyer az ablakokból, este pedig gázzal és villamoszággal is világítható, mennyezetének szerkezete vasból és fából készült. Forróviz-fűtésre van berendezve s így hőmérséklete tetszés szerint szabályozható. A barokkstílusú, tetszetős külsejű épületnek a vár krisztinavárosi szárnyára néző főhomlokzata előtt van ifj. Vastagh György jellemző vörösréz szobra: egy lovat elővezető csikós. A lovarda építésének összes költsége 360,000 korona volt.

Többi képeink közt megtalálja az olvasó a Szent István- (azelőtt Szent Zsigmond) kápolna belsejét, melyet szintén teljesen átalakítottak s méltó díszsel láttak el. Néhány képet a vár külsejéről is közlünk, ezek nem szorultnak bővebb magyarázatra; a vár külső képét leírtuk legutóbbi számunkban közölt cikkünkben.

LEVÉL KHINÁBÓL *

Pakhoi, Dél-Khina, 1903 július 20.

Pakhoi kikötőváros közel a tongkingi határhoz, a tropikus vonalon belől, Kuang-tung tartományban fekszik. Lakosai földművelésből és halászatból élnek, de ismeretesek kalóz-hajlamokról is, ha tudniillik becsületes keresetforrásaik megapadnak. Miután földjük homokos és alkalmatlan a rizstermelésre, szükségleteik nagy részét idegen helyről kell beszerezni: szegénységük állandó volta tehát innen ered. Ennélfogva kerülniök kell a fényűzést minden külsőségekben s ha mégis van valamijök, a mi

* Ez érdekes tartalmú levelet, mely élénk világot vet a khinai állapotokra, az itthon is jól ismert nevű Faragó Odón hazánkba, a ki Khinában már több év óta mint magasarangú vámbívatónak működik, volt szíves a «Vasárnapi Ujság» számára küldeni. Levele, melyet Khinában július 20-án tett postára, augusztus 27-én érkezett Budapestre. — Szerk.

leköti az idegen figyelmét, az inkább a dolog szokatlansága.

A mi az utozán járó-kelőknek azonnal feltűnik, az a különös formájú kalap, a mit az asszonyok hordanak. Gyökérből font, széles karimájú főveg ez, szélén fátolszerű szövettel körítve, mi azt a czélt látszik szolgálai, hogy a nő arcját a kíváncsi pillantások ellen megvédi. A hagyomány szerint e sajtáságos kalap föltalálója egy főmandarin volt, a ki a vidéket 400 évvel ezelőtt kormányozta és erényes életmódjáról volt nevezetes. Nyilván úgy gondolkodott, hogy a női arc a csábításnak egyik veszedelmes eszköze, a mit jó eltakarni. Törvényt állított tehát, kötelezve a szép nemet a függönyös kalap viselésére. E divatcikk mellett, mint furcsaság, méltán fölemlíthető a pakhoi paraszt kocsija is. Még az ősidők egyszerű embere gondolhatta ki ennek a forgalmi eszköznek az alakját, melyet a konzervatív khinai a mai napig is megőrizett. A jármű három főalkatrészből áll: az óriási átmérőjű kerékpárból, az ezeket egyensúlyban tartó rúdól és az arra fektetett ládából. A kerek idomtalan deszkadarabokból vannak kiállítva. Sehol semmi vasalás: a fa súrolja a fát. Mikor pedig a jármű megindul, keletkezik olyan nyikorgás, a mi nagy messzeségre betölti a vidéket s ez éktelen láрма mellett egykedvűen ballag a kocsit vezető khinai, az ő nyugalmát nem zavarja a siketítő éktelen zaj.

Khina roppant területe dacára, népének szokásaiban nincs szembevetendő különbség; a mit látni éjszakai, az megvan délen is. Ez az összhang pedig legjobban mutatkozik a tisztaság hiányában; a mi változik, az csak a mérték, a mivel a szenny nagyságát kifejezzük. Ebben az irányban Pakhoinak s a vele szomszédos vidékek jut ki az elsőség. Itt ütötte föl tanyáját a pestis először és innen terjedt tovább e szörnyű járvány Hongkongba és Indiába.

Az ember külseje sokban visszatükrözi belsőjét is. A khinai emberre egészen ráillik ez: erkölcsi állapota talán ép úgy el van hanyagolva, mint külseje. Egyéb népeknél is van hiba elég, de míg másutt a látszat sokat takar, addig itt a bünt szinte nyilvánosan úzik. A romlottság e kidomborodását mérsékelni volna hivatva a misszionárius, kinél az emberszeretet azon önfeláldozásban nyilvánul, hogy európai kényelmét fölcseréli az itteni zord étellel. A kereszténység erkölcsi törvényei jóvá tehetnek minden rosszat, ha azokat nemcsak elvben fogadjuk el, hanem tetben is nyilvánítjuk. Hogy a khinai ezt tegye, arra még éretnen. Gondolkodása teljesen anyagias és közönyös minden etikai fogalom iránt. Hiszen volt Khinának egy Konfuciusa és más bölcs embere is, kiktől sok munka maradt hátra; a mi ezekben és a hindu-buddha könyvekben meg van írva, az mind azért s sokban megegyez az Evangélium tanításával s ha az itteni népek megvolna rá a hajlama, tudna az erkölcsökben nemesbedni a hittérítő segélye nélkül is. Az itt élő európai azt tartja, hogy kárbevezett fáradság mindaz, a mit a misszionárius itt művel és hogy sokkal bölcsebben tenné, ha hazamegy és ott hon próbálkozik az európai pogányok térítésével.

Pakhoinak hittérítői három nemzetiséghez tartoznak: francia, német és angol, képviselve ugyanannyi vallásfelekezetest. Munkájuknak van külső eredménye, leginkább azért, mert a keresztény nevet öltött khinai védelmet lel a misszionárius szárnyak alatt, ha kihágás miatt nemzeti törvénye üldözi. Ma ugyanis a hittérítő itt hatalom s a politikában szereplő egyéniség. Ő az, ki hazájának útöről szolgál a gyarmat-alapításban, legalább a mint azt a közelmúlt események bizonyítani látszanak. A mandarinok most nagyobb ijedelmet okoz a misszionárius közbelépése, mint a konzulé és tudja, hogy engedni kell ott, hol a vádolt mellett a misszionárius áll. Volt alkalom beszélgetni egy francia hittérítővel, ki negyven évi ittlété alatt külsejében annyira megváltozott, hogy könnyen khinainak lehetne nézni. Otthona egy sziget, melynek lakói közül sokat megtérített. Előadta működésének sikerét, miattal rövidszárú pipájából élvezettel szívta a kétes illatú khinai dohányt. Kérdeztem tőle, kívánna-e haza menni, szülőföldjét még egyszer meglátni, negyven év sok változást hozhatott ott létre! Tagadólág

X. PIUS PÁPA MEGKORONÁZÁSA A RÓMAI SZENT PÉTER-TEMPLOMBAN.

rázta a fejét. Nem ő! Otthon sok az atyafi, az mind az ember ruhájába kapaszkodik, nem lehet tőlük szabadulni. Holott itt ő úr, hatalmat gyakorol: tekintete, szava, parancs a sziget lakóinak. Tipikus alakja a katolikus hittérítőnek. A protestáns más megjelenésű. Ez ragaszkodik ruházatához és szokásaihoz; ép ezért nem is tud népszerű lenni. Az itteni angol misszió főntart egy jól fölszerelt kórház, a hol a khinai beteget angol orvosok és ápolónők kezelik. A beteget első jelentkezésre fölveszik és ingyenes ellátásban és ápolásban részesül. Vallásos zaklatásnak sincs kitéve, de megkívánják tőle, hogy a naponta tartott bibliai magyarázatoknál nyugodtan viselkedjék.

A mindennapi dolgoktól teljesen elütő kérdés is foglalkoztatja most az irányadó köröket, nemcsak itt, hanem a birodalom más részeiben is. Bizonyos forradalomszerű mozgalom van most Kuang-si tartományban, a mi ide is átcsapott és a népet nyilvános tettelegességre ragadta. Ezzel szemben a katonaság majdnem tehetetlen. A forgalom mindenütt fennakadt s a lakosok élete, vagyona a garázdálkodásnak nyitva áll. E szomorú állapot első sorban is a volt pekingi boxer-lázadás következménye, a mennyiben Európa fegyveres beavatkozását a súlyos hadisarcz követte, a mit fizetni kell és a miért új adóforrasokat kellett nyitni. A délvideknek elszegényedett lakója, ki amúgy is ártatlan minden boxer históriától, kénytelen a terhes adót fizetni és védelemhez nyúl az ekzekúció ellen. Így következnek az egyik bajból a másik. Az egész boxer dolog olyan tragikomédiának nevezhető, a mi ijedelmet okozott nemcsak a bezárt és kiéhezett pekingi követek között, hanem mély benyomást tett az egész művelt

világon. A botrány megtorlására olyan kereszt-hadjáratféle indított Khina ellen. Igaz, hogy mire a fővezér és a hadsereg oda érkezett, akkor már alig volt szükség rá. És mégis hárdérra hánytak egy rakás, többnyire ártatlan khinait, tisztára üritették a pekingi kincstárt, kifosztották a műkinosokkal telt palotákat és róttak olyan terhet a nepre, melyet 400 millió ember negyven év alatt is keservesen fizethet ki. Ezt művelték a keresztény nagyhatalmak; de azért az ő kiküldött hittérítőik Khina szelében-hosszában hirdetik az örök igazságot: «szeresd ellenségedet», «tegy jót azokkal, a kik megbántanak».

Faragó Odón.

X. PIUS PÁPA MEGKORONÁZÁSA.

A szokott szertartások közt, nagy fénynel ment végbe az új pápa megkoronázása augusztus 9-ikén a Szent Péter-templomban.

Még sötét volt, midőn az óriási tömeg mindenfelől gyülekezni kezdett s mire megvirradt, már vagy ötvenezer ember szorongott az óriási székesegyház boltzatai alatt s várta a nevezetes esemény bekövetkeztét. Kilencz óra után indult meg a menet a Vatikánból. Legelől a nemesi gárda lépdelt, nyomában a svájci testőrök csillogó pallosaikkal, azután a pápai méltóság jelvényekkel hordozói, a szerzetesrendek fejei, a pápai kamarások és egyéb méltóság viselők, majd a bibrikokok s a testőrség főtisztjei. Most az addig morajló tömeg egyszerre elcsendesedett: feltűnt a magásra emelt hordszéken ülő pápa alakja, fején arany mitrával, aranyhímzésű vörös köpenyben.

GRÓF ZSELÉNSZKY RÓBERT TEMES-ÚJFALUI KASTÉLYA.

Az új papán rendkívüli meghatottság látszott s a mint megpillantotta a rengeteg tömeget, mely egyszerre elkezdte kalapjait, kendőit lobogtatni, az izgatottságtól egészen elsápadt. Dörgő kiáltás hangzott fel: „Éljen a pápa!” mire X. Pius áldásra emelte kezét. Ezután a szokott szertartások következtek, míg nem a tulajdonképeni koronázásra került a sor. A „Corona aurea super caput ejus” kezdetű ének hangjai közepett a bibornok-dékán levette a trónon ülő pápa fejéről a mitrát, az első diakonus pedig helyébe a drágakövektől csillogó hármastiarát tette. Ezután fölemelkedett trónján X. Pius pápa s a szertartásos imádság után áldást osztott, mit a roppant tömeg letérdelve, a legmelyebb csöndben fogadott. De a következő perczben már ismét megmozdult a néptenger s megint zúgott, dörgött az „evviva” kiáltás az óriási templom tágas boltzatai alatt, miközben az új pápa fényes kíséretével elhagyta a templomot.

A MAROS-VÖLGYI HADGYAKORLATOK SZÍNHELYÉRŐL.

A temes-újfalu kastély.

A Maros mellett, Lippa és Radna körül szept. 3-ikán kezdődtek a 7. (temesvári) és 12. (nagysebényi) hadtestek befejező gyakorlatai. Részt vesznek benne az V. és VI. magyar kir. honvéderületek honvédségei. A gyakorlatok szept. 7-én végződnek.

A király részére Temes-Újfalu gróf Zselénszky Róbert kastélyát rendezték be. De ő Felsége a politikai válság miatt nem lehetett jelen, gyöngékedése miatt nem mehetett el József főherceg sem, a honvédség főparancsnoka. A királyt Ferenc Ferdinánd trónörökös képviseli. A honvéd-parancsnokság részéről pedig Klobucsár altábornagy, a honvéd-parancsnokság adatlusa van jelen.

Minthogy előbb a király is részt szándékozott venni a hadgyakorlatokon, ünnepélyes fogadására már hetek óta készültek. Temes-Újfalu község bejáratánál diadalkaput emeltek emefelirattal: „Éljen a király”. A Zselénszky-kastély előkelő uralk, nagy parkkal körülvéve. A király érkezésére a kastély minden részét el látták vízvezetékekkel. E célra 150 méter mélyre ártézi kutat fúrtak s a víznyomást egy hatalmas szélmotor adja meg. Villamos világítást is rendeztek be, még pedig az egész falura kiterjedő. A királynak berendezett lakosztályt aztán Ferenc Ferdinánd főherceg foglalta el, kinek eredetileg Radnán, a híres búcsújáró hely klastromában gondoskodtak lakásról.

Érdekes itt megemlíteni, hogy a temes-újfalu kastélynak már volt fejedelmi látogatója száz évvel ezelőtt. Mária Ferdinanda főhercegnő, Ferenc király testvére, 1809-ben a francziák elől menekülve, ebben a kastélyban talált menedéket. S itt is érte el a halál, s ott temették

el a szerény falusi templom egyszerű sírboltjába. A kastély mostani épülete azonban újabb eredetű. 1849-ben az oláh lázadók tönkretették a kastélyt és a jelenlegi pompás uralk fölépítője gróf Zselénszky, a mostani tulajdonos. A kastélyban három lakhelyiség áll rendelkezésére a főhercegeknek: egy nagy fogadóterem, a melynek a Palazzo Rezzonico-ból származó négy nagy festmény adja meg a méltó művészi díszít; egy stilszerű dolgozó-szoba és az ezzel szomszédos hálószoba, melynek falait vadászati jelenetek díszítik. Az ablakokból nagy távolságban szép kilátás nyílik a Temes-Újfalunak nevezett terjedelmes sváb telepre, valamint a Marosvölgyére. A másik oldalon van felállítva a hadisírt, az a nevezetes hadgyakorlati bútordarab, melyet még néhai Albrecht főherceg készíttetett, s melyet sok év óta mindig fölállítanak a hadgyakorlatokon, a melyekre a királyt várják.

EGYVELEG.

* A villamos áram hatása a fákra. Brüsszel legsebbe és legnagyobb utcájának az „Avenue Louise” mindkét oldalán remek vadgesztenye-fasor van. A villamos vasút azonban csak az egyik oldalon közlekedik. Ezen az oldalon a fák levelei augusztusban lehullanak, de októberben ismét kirágyeznek, ellenben a túlsó oldalon levő fák lombjait késő őszig megtartják s csak tavaszszal leveleznek ismét.

FOGADÓ-TEREM A TEMES-ÚJFALUI KASTÉLYBAN.

E különbséget a közüti vasút villamos árama okozza, mely a fák gyökereit érinti.

* Franciaországban a virágtenyésztésre használt föld holdjának tisztá jövedelmét évenként átlag 1000—1400 frankra lehet tenni. A tenyésztett virágfajok leginkább fehér és piros rózsá, tubarózsa, szegfű, ibolya, jácmin. E virágok leveleiből illatszerek és hajkenőcsök, valamint rózsaszörp készült. A virágtenyésztésből Franciaországban 250—280 ezer ember él. A virágzirmok gyűjtése márcziusban az „bolyával” kezdődik és szeptember közepén a későn virágzó sötétpiros rózsával végződik. Egy nő munkás négy óra alatt husz kiló rózsaszirmot vagy három kiló jácminszirmot gyűjthet. Érdekes, hogy a telepeken dolgozó munkások a ragályos betegségtől menten maradnak. Midőn ezelőtt néhány évvel a cholera Párisban kiütött, az ottani illatszergyárakban alkalmazott tízezer ember közül egy sem kapta meg a kholerát.

* A török szultán udvarának évi kiadásai mintegy 144 millió koronára rúgnak. Ebből 30 milliót a hárembeli nők tolettjére, 2 milliót pedig a szultán ruháitára fordítanak. Őt-hat millió korona ajándékokra, 4 millió zsebpénzre és 8 millió a konyhára fogy el. Miután a palotában 1500 embert naponta mindennel bőségesen el kell látni, az óriási összeg hová fordítása könnyen megérthető.

* Életkor és foglalkozás. A statisztikai adatok szerint általában legtovább élnek a papok, azután a kertészek és szőlőművelők. Legrövidebb ideig a bányászok élnek, Angliát kivéve, hol a bányák szelöltetési berendezése s egyéb egészségügyi intézkedések sokat tesznek a bányászok egészségére.

* Bőr-pénz. Nagy Péter csár idejében Oroszországban vastag borjúbőrrel készült aprópenz volt forgalomban, melyet halálbüntetés terhe alatt mindenkinek el kellett fogadni. A furcsa bőrpénz néhány példányát a londoni British Múzeumban őrzik.

* Japáni kardok. A Japánban készült kardpengekről mesés dolgokat beszélnek. Annyi bizonyos, hogy sokkal jobbak, mint a híres toledói vagy damaszki pengék. Japánban nagyon közönségesek a kardok tartják, ha valamelyik katona kardjával egy dísznőt ketté vág. Ólom vagy vasrudak ketté vágása után a pengén a legesekélyebb csorba sem látszik. A Satsuma-családban egy kardot őriznek, melynek éle a vízben feleje úszó virág levelét ketté vágja. Angliában a japáni bővszék az ily kardok élén táncszolnak és még sem sérülnek meg.

* Az angol „font sterling” elnevezése az „Osterling” szó rövidítéséből ered. Ugyanis Osterling-eknek neveztek Angliában a Hansa városok lakóit, kik a középkorban az angol kereskedelmet közökben tartották. Egy font sterling tehát az Osterlingek mértéke szerinti fontot jelent.

* Nők és férfiak érzékenysége. Némely sebész állítása szerint a nők orvosi műtéteknél a fájdalmat sokkal könnyebben elbírik, mint a férfiak. Az is tény, hogy a nők mutató ujjának hegye felényire sem oly érzékeny, mint a férfiak ezen testrésze.

* Izlandban a nők a férfakkal egyenlő politikai jogokkal bírnak. A 70 ezer fonyi lakosságot egy férfiakból és nőkből alakított képviselőtestület kormányozza.

* A japáni divathölgyek rendkívüli ünnepélyes s estélyek alkalmával ajkaitak megaranyozták.

HETVEY SÁMUEL, PÉCSI PÜSPÖK.

1845—1903.

Aránylag fiatalon költözött el az élők sorából Hetvey Sámuel pécsi püspök. Alig hat évig töltötte be a Szent Istvántól alapított ősi püspöki széket, melyen oly nagynevű elődei voltak, mint Janus Pannonius, a világhíre szert tett tudós humanista költő, a Mohácsnál elesett Móró Fülöp, Verancsics Antal, a jeles diplomata, Szelepcsényi György, stb. Hetvey a pécsi püspökség szép hagyományainak, szellemének megfelelően, munkásságában első sorban egyházmegyéje tanügyére fordított gondot. Pécs egykor, Mátyás király korában s még azután is a mohácsi vészig, híres egyetemével a magyar szellemi élet egyik központja volt s székhelyének ezt a fénykorát szerette volna Hetvey püspök újra föléleszteni, a meglévő intézetek, a jogi lyceumnak és a tanítóképző-intézetnek reformálásával, áldozatkész adományaival. Maga is papi pályája nagyobb részén át a tanügy terén működött s így püspöki tevékenysége szélesebb hatáskörben mintegy folytatása volt korábbi oktatói szereplésének. Egyházmegyéje egyéb ügyeit is nagy lelkiismeretességgel intézte; papjai jóindulatú, de erélyes főlebbvalót, hívei pedig erős hitű főpásztort vesztek benne.

Hetvey Sámuel régi magyar köznevelési családból származott; a vasmegeyi Hetvény született 1845-ben. A gimnáziumot Sopronban és Esztergomban végezte s aztán az esztergomi papnevelő-intézetbe lépett. Theologiai tanulmányait kitűnő sikerrel végezte. Pappá csak huszonhat éves korában szenteltették s legelőször a csallóközi Somorján működött, mint kaplán. Képzettségével magára vonta Simor János hercegprímás figyelmét, a ki csakhamar áthelyezte székhelyére, Esztergomba, mint belvárosi kaplánt. Rövid idő múlva a nagyszombati főgimnázium tanárává neveztek ki s ezzel kezdődött a paedagogia terén kifejtett működése, mely úgyszólván meg sem szakadt püspökké való kinevezetéséig. A történetet tanította hazafias szellemben. Kiváló paedagogiai érzéke volt, a melylyel tanítványai szeretetét is meg tudta nyerni, pedig a szigorú tanárok közé tartozott, a ki nagy szorgalmat kívánt az ifjúságtól. Tanári sikereinek köszönhetően, hogy 1874-ben kineveztek az esztergomi szeminárium tanulmányi felügyelőjévé és tanárává. E hivatalában tizenegy évig munkálkodott; nagy számú volt tanítványai most is hálással emlegetik egykori tanárukat, mint a ki nagy szigorral vezette őket, de azokkal szemben, a kik megérdemelték, nem egyszer tanusította jó szívet. Nagy gondot fordított a kispapok paedagogiai képzésére; az esztergomi egyházmegyének számos szakavatott tanúgyi férfiak köszönheti neki képzettsége alapjait.

Erdemeinek elismerése volt, midőn 1885-ben kineveztek a bécsi Pázmáneum tanárává, a hol nyolcz évig töltötte be tanszékét. Bécsben léte alatt, mint kiválóan jó modorú és nagy műveltségű egyházi férfiú, szívesen látott vendége volt az ott lakó magyar főúri családoknak; Szűgyény-Marich László és Kállay Béni gyermekeit ő tanította hittanra. 1893-ban került vissza Esztergomba, a hova Vaszary Kolos az érseki iroda igazgatójává hívta meg. Csakhamar, 1894-ben kanonokká nevezte ki a király, a millennium évében pedig címzetes apát lett.

Ez utóbbi minőségében érte 1897-ben a kitüntetés, hogy a király pécsi püspökké nevezte ki az elhunyt Dulánszky Nándor helyébe. Püspöksége alatt valódi példaképe volt papjainak papi erényeivel s alapos tudományosságával. Székhelyéről ritkán távozott fel a fővárosba; a nyarat rendszerint a Pécshez közel fekvő szentlászlói nyaralójában töltötte. Jótékonyágáról szélteben ismerték a Dunántúl; jótékony és közmívelődési alapítványai, kisebb-

nagyobb adományai tetemes összegekre rúgnak. Legnagyobb alapítványát 1899-ben tette le: a Pécsért felállítandó katolikus egyetem javára 200,000 koronát adományozott.

Különös gondját viselte egyházmegyéje tanügyének; több intézkedéssel javította a tanítóképző intézet, könyvitett anyagi viszonyait, de erős kötelességtudást, lelkiismeretes munkát is kívánt tőlük. Hogy kellő képzettségű tanító-nemzedék nevelhessen, a kor igényeihez képest reformálta a püspöki tanítóképző-intézetet s erre nagy áldozatokat hozott. A szegénysorsú ifjúság s főleg a tanítók gyermekei számára táptáplálékot alapított, melyet belakással is egybekötött.

A kiváló főpap halála szeptember elsején következett be Karlsbadban, hova súlyos betegsége gyógyítása végett utazott.

FELVIDÉKI IPARKIÁLLÍTÁS ZSOLNÁN.

Hazánk határát majdnem mindenfelől természeti szépségekben gazdag bércekeret jelöli. E határvonak külön és nagy rendezetése az, hogy a bércek nyújtotta kincsekből, — legyenek azok arany, kőszén, vagy vas, vagy a juhnyájak aranyat érő gyapja, — gazdaggá és ma-

HETVEY SÁMUEL PÉCSI PÜSPÖK.

gyarrá legyen az ipar terén, a nemzeti munka által a határolakosság.

S mert e természetalkotta határ vidékein van a nép leginkább megtámadva megélhetésében ép úgy, mint a magyar államiság iránt való érzelmeiben, akkor, a mikor ott a megélhetést az erre egyedül alkalmas iparfejlesztési mozgalommal javítani akarjuk, ezt ott lakó nem magyar ajkú állampolgáraink hazafias irányban való vezetőségével kell kapcsolatba hozni, legalább is annyira, hogy e lakosság, ha még nyelvében nem magyar is, de régi jó hazafias érzelmeiben újból megerősödjen.

Ezt a mozgalmat a természetadta erős és fejlődés-képes pontokon kell erős kézzel, helyes irányozással, határozott tervszerűséggel megindítani.

Zsolna — bár ma kicsiny város, mert csak 7000 lakosa van — ily rendeltetésű pont, melyet minden hivatott tényező az iparfejlesztési munka egyik központjává alkalmasnak elismer, nemcsak földrajzi fekvésénél fogva, hanem egy évtized óta tapasztalt rohamos fejlődésének következtében is.

Egyszerű zsolnai iparos (Bartáky Pál) vetette fel — alig nyolcz hónap előtt — a zsolnai kiállítás eszméjét. És az eszme helyes időben, jó helyen termett s az erre hivatottak félretéve kishitűséget, apró feltékenykedést, mellé álltak, a tervnek apostolai támadtak s őt megye közvéleményét az ügynek megnyerték.

Árva-, Nyitra-, Liptó-, Turócz-, Trencsén-megyék közönsége büszkén nézhet főkép szorgalmas közép- és kisiparosaink áldozatkészességére és becsület munkájára.

Megismertük egymást, de megismertük magunkat is. Ki hitte volna, hogy már ma ennyire haladtunk s hogy mennyi sok munkára képes éjszaknyugati felvidékünk!

Eddigi iparkiallításainkból leszűrt minden okulásunk, gazdag tapasztalataink, melyeket kereskedelmi múzeumunk vezetősége a kereskedelmi kormány megbízásából összegyűjtött, a kormány rendelkezése folytán itt érvényesülhetek talán először teljes mértékben.

Összegyűjtötték e kiállításon mindazt, a mit iparosaink készíteni tudnak, de azt is odahozták, a minek készítését még megtanulhatja főképp a kis- és a háziiparos: a mintákat s a mintákban az izlést.

És érintkezésbe jutott lehető közvetlenséggel a termelővel a közönség, közte a határ közeliségenél fogva a közel idegen föld lakói is.

Zsolna és vidéke egyúttal természeti szépségekben is bővelkedik s nagy turistáért első csoportja, természetes tehát, hogy az idegenforgalom kérdése is önként belekapcsolódott az eszme részletei közé.

Ez a Zsolnán rendezett felvidéki kiállítás jelentősége.

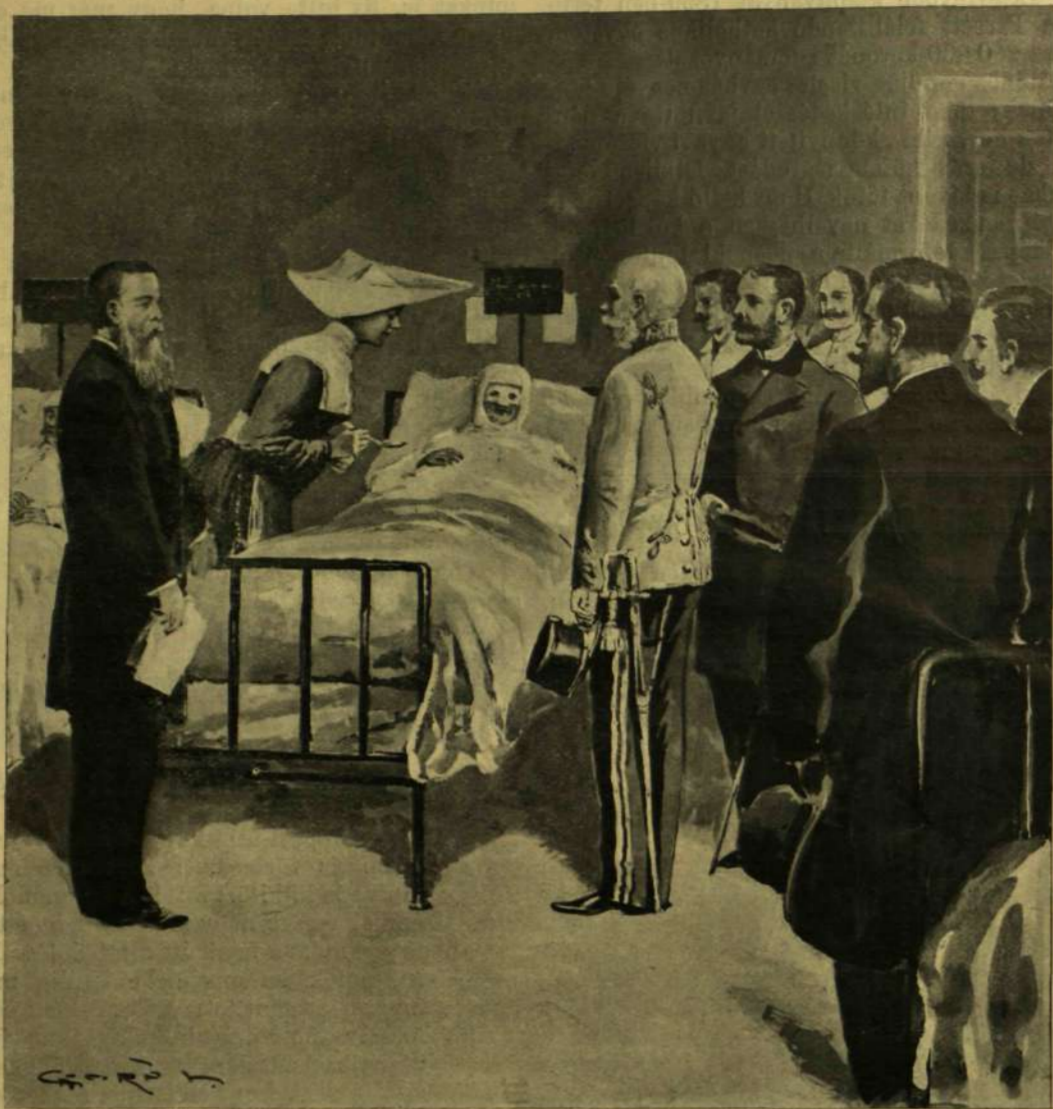
Smialowszky Valér.

A LEÉGETT ÁRUHÁZ.

A kerepesi-úti „Párisi áruház” omladéka és törmelékei közt még napok múlva is ki-kötött a tűz. A négyemeletes épületbe csak nagy nehezen lehetett bejutni, mert a falak itt-ott ledőléssel fenyegettek, az emeleteket pedig méter magasságra borította az összeégett, összezsugorolt tömörked holmi. Az utcákon végre szakadatlan munkával fölemelték az állásokat, hogy elkezdjék a nagy épület ideiglenes megerősítését s a törmelék eltávolítását.

A szörnyű pusztulást csak a leégett ház belsejében láthatni egész teljességében. A szűk kis kapunál a vizsgálóbizottság hiába kereste azt a falat, melynek az építési terv szerint a bejáratot kellett volna elválasztani a földszinti helyiségtől. Ezt a falat, hogy az üzleti helyiség nagyobb legyen, mint most kiderült, egyáltalában soha fel sem építették. Így aztán a rohamosan terjedő tűz mindjárt ellepte a kapu alját, az egyetlen kijáratot, mely a nagy épületből az utcára kivezetett. Az udvar is árcsarnoknak volt berendezve és üveggel fedve. Ez is óriási lángterembe borult. A szűk kapuféle sikátoron belépve ott látni az össze-visszatorló lépcsőzetet. A 165 lépcsőfok kemény karszti márványból készült s a falba épített végénél, a tővénytört le. A kövekből a hőség miatt a szénasz kivált, a megmaradt omlatlan mészkő lett lépcsők aztán, mihelyt vízzel érintkeztek, természetesen leszakadtak.

Még sokkal megdöbbentőbb az udvar volt üveg-áruháza. Itt a most össze-vissza lógó összekötő vasak, mindenféle egyéb vasrészek, csavarok összeforrtak az óriási hőségben. A földszinti áruházban aránylag igen kevés árunak található meg a romja, mivel többnyire fa és más éghető anyag volt itt felhalmozva. Az első emeleti részben, valamint a szomszédos 40. számú ház áttört falú raktárában már vagon számára vannak összeszedve a vaságyak, gyermek- és babakocsi, madárkalozók, mosdók megfakult vasmaradványai, melyeknek kilójáért az öszeres négy fillért fizet a biztosító-társaságnak. Az áruház feletti lakások valami összebombázott házra emlékeztetnek. Sok helyen a kiégett parketten előlő nehéz cserépkályhák szakították át a sinek közt nyugvó téglalapot. Az emeleteken az idegen szemlélőnek csak egyes megmaradt vasbútorrészekről lehet sejtetni, hogy az egyes szobákat mire használták a szerencsétlen lakók. Például a szalonokban az újabb szerkezetű zongorák vasbététjét és acélhúrját, továbbá a pedált találták meg. A falakon erősebb szögeken függő féműből készült kereteken kívül semmi sem maradt meg a képekből. Az ebédőknél csak az egészen elégett pohárszék, nagy tömegű üveg- és porcellán-készlet roncsai mutatják,

A király a tüzvész követő napon, augusztus 25-én a férfibetegek osztályában a súlyosan sebesült Gülck Sándor árnázi alkalmazott ágyánál. Ő Felsége mögött gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök az ágy másik oldalán Müller Kálmán, a kórház igazgatója láthatók.

A KIRÁLY A RÓKUS-KÖRNYÉKBEN, A KEREPESI-ÚTI NAGY TÜZVÉSZ SEBESÜLTJEINÉL.

hogy mily drága kelengyeje volt az illető lakás úrnőjének. A legtöbb hálószobában, az utcai részen, nehéz rézágak össze-vissza görbülve, a mosdók és éjjeli szekrények márványlapjaikkal hevernek a nyerstégla boltozaton, keverve a lámpák vas maradványaiival. Más roncsot nem is talál a szemlélő, mint a szanaszét heverő ablak és ajtóvasalások részei, melyek összedesésével nagyszámú munkás foglalkozott. Nehány elzárt lakásban megmaradt a bútort és néhány ruhadarab. Csak dr. Keszler ügyvéd lakását kímélte meg a pusztító elem. Ebben csak az iroda égett el, de teljesen épen maradt az előszoba, két utcai, valamint a fürdőszoba.

Az elpusztult házat Hubert József építész építette, ugyancsak ő fogja újra fölépíteni és lakóházzá átalakítani.

Markó Miklós.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A «Budapesti Szemle» most megjelent szeptemberi füzetének több beces közleménye közt kiváló érdekességre tarthat számot az első, melyben Kropf Lajos gróf Széchenyi István angol ismerőseiről értekezik. Széchenyi tudvaleg nagy barátja és bámúlója volt az angol nemzetnek, melynek viszonyait igen alaposan ismerte. Négy ízben tett Angolországban hosszabb utazást, behatóan tanulmányozta az ipari, gazdasági viszonyokat, a lötenyészést. Ha egyéb külföldi országokban utazott, akkor is legszívesebben az angolok társaságát kereste. Természetes tehát, hogy igen sok angol ismerősről tett szert, a kiknek nagy részével állandó összeköttetésben állt s többen közülük Magyarországon is fölkeresték őt. Kropf Lajos Széchenyi naplójából, levelezéséből összegyűjtötte azokat az utalásokat, melyek angol ismerőseire vonatkoznak; a mennyire lehet, ismertetni ezek egyéniségét, kiltétét, Széchenyire való hatásukat.

A füzet további tartalma: Asbóth János befejezi a Balkán-félszigetről szóló tanulmányát, melyben a most oly aktuális terület föld-, természet- és néprajzi, politikai, ethnografiai, stb. szempontokból tár-

gálja. A tanulmány sok felvilágosító adalékkal járul hozzá a mai balkáni zavarok megértéséhez. — Bogdányi Ödön «Magyarország fehér községe» címen hazánk ipari célokra használható vízi erőit vizsgálja. Arra az eredményre jut, hogy az ország folyóiban két millió lóerőnyi vízi erő áll rendelkezésre, melynek kihasználása több ezer millió koronával növelné a közvagyon, nem is számítva azt a nemzeti és kulturális hasznot, a mely vele járna. Szépirodalmi közlemények következnek ezután: a «Domokos» című francia regénynek negyedik közleménye, Lévy József «Nap kelte» című mély hangú költeménye, melyet mai számunkba átvesszünk, és Lehr Albert sikerült fordításában Heine

A SEBESÜLTEK ÉS HALOTTAK ELSZÁLLÍTÁSA A «PÁRISI ÁRUHÁZ» ÉGÉSÉNÉL.

hat dala. Hubert Emil a filharmoniai társulat ötven éves jubileuma alkalmából a zenei életünkben oly fontos szerepet játszó társulat jövőjéről elmélkedik. Az «Ertesítő» rovat fejezi be — három új magyar könyv ismertetésével — a füzetet. A «Budapesti Szemle» Gyulai Pál szerkesztésében s a Franklin-Társulat kiadásában jelen meg; előfizetési ára fél-évre 12 korona; egy füzet ára 2 korona.

Cleopatra élete és uralkodása. Bernáth Dezső ily című jeles könyvét, melyet mai számunkban részletesen ismertünk, Szemere Miklós lefordította francziára és kiadatta. A tanulságos és szépen irt munka megérdemli, hogy a külföldön is figyelmet keltsen. A francia fordító, Leval André jól végezte munkáját. Az Athenaeum nyomdájából szép kiállításban kikerült könyvet Szemere Miklós Teufel Nimet egyiptomi hercegnőnek szóló ajánlással látta el.

A budapesti színházak megnyitása. Szeptember elsején véget ért a fővárosi nagyobb színházak nyári szünete. Csak az Operaszínház maradt még zárva szeptember 15-ikéig. Akkor valószínűleg Goldmark operája, «Berlichingeni Götze» kerül színre, melyet a múlt télen nálunk adtak először; szerzője időközben módosításokat tett művében, s ezzel az átdolgozással éneklük és játsszák ezúttal a magyar Operaszínházban is.

A Nemzeti Színházat Rákosi Jenő «Aesopus» vígjátékával nyitották meg; a szerzőnek ez első színpadi műve harmincz év alatt is frissességéből sokat megőrzött s a mostani közreműködők kellően érvényesítették derült stílusát. — A Vígyszínházban a nyári szellőztetés után is megmaradt a régi légkör és az ebben tenyésztett «Technobéka» jutott a közönség elé. A nagyon is francziás bohózatot sokat nevettek. — A Népszínház augusztus 20-ika óta nyitva van már, de szeptember elsejéig Krecsányi társulatának egyik része jött át vendégszerepelni a Krisztinavárosi színházba. A Népszínház személyzete szeptember 1-én a Jókai szövegére készült bécsi operettben, a «Czigánybáró»-ban lépett fel a szünet után először. A színház új tagját, Rédei Szidit a közönség sokat taposolta Szaffi szerepében énekeért és ügyes játékáért. — A Magyar Színház a nyári szünettel megszakított «Drótos tót» előadását folytatja.

Még egy új színház is megnyílik október 15-ikén, a Király Színház. Igazgatója Beöthy László, a Nemzeti Színház volt igazgatója. A színház helyisége a Király-utczában azelőtt orfeum volt (Rémi-mulató), de nem bírta sokáig. Átalakították rendező színházzá. Primadonnának az igazgató Fedák Sári szerzőtette.

«Az ember tragédiája» Bécsben. Szeptember elsején a bécsi jubileumi színház Madách nagy drámái költeményének színpadi átdolgozásával az «Ember tragédiájával» kezdte meg az új színházi időszakot. Tíz év előtt egy színházi kiállítás színpadján játszották először Bécsben. A bécsi lapok bírálóinak véleménye nagyon megoszlik, de a bírálatok tekintélyesebb része őszinte elismeréssel méltatja Madách művét. Az előadást is különféleképpen ítélik

meg a bécsi újságok, egyrészt dícsérik, másrésztük ósárolja az előadó művészeket. A kiállítás díszét azonban méltányolják.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Turista-egyesületek gyűlése. Az ország természeti szépségeinek fölkeresésére, a néprajzi sajátosságok megismerésére alakult egyesületek közül aug. 30-ikán az Erdélyi Kárpát-egyesület Brassóban, a most alakult Országos Magyar Kárpát-egyesület pedig a Herkulesfürdőben tartott közgyűlést.

Az Erdélyi Kárpát-egyesület közgyűlésének tagjai augusztus 29-ikén érkeztek Brassóba, köztük sokan Budapestről is. A brassói magyarság szíves üdvözlése fogadta őket a vasútnál és gróf László István főispán mondott köszöntő beszédet. Báró Feilitzsch Artur képviselő, az egyesület elnöke válaszolt, méltván a brassói magyarság nemzeti hivatását. A vendégek elszállásolása után fölmentek Czenkre a milleniumi emlékhöz, ott koszorúkat helyeztek el. Este a Czenketetőt kivilágították. A színházban hangverseny volt. Az augusztus 30-ikán tartott közgyűlésre Wlassics Gyula és Darányi Ignác miniszterek is küldtek üdvözlő táviratot, valamint külföldi turista egyesületek. A közgyűlés elhatározta József Ágost főherceg védnök és a magukat képviseltető miniszterek üdvözlését. Radnóti Dezső főtitkár tartalmas jelentését elismeréssel tudomásul vették. Elfogadták a pénztári számadatásokat és a költségvetést. A tisztújítás során tiszteleti tagnak Sándor János főispánt, új alelnökknek gróf Teleki Lászlót és dr. Zakariás Jánost választották meg.

A lépcsőház földszinti része.

Az udvar, a hol a nagy árucsarnok volt.

KÉPEK A «PÁRISI ÁRUHÁZ» ROMJAIBÓL. — Szeptember 2-án fölvetett fényképek.

A negyedik emeleti szoba, a melynek ablakából legráttak.

Az Országos Magyar Kárpát-Egyesület aug. 30-iki szervezködő közgyűlésére a Herkulesfürdőbe érkezett tagok előtt az Al-Duna vidékét látogatták meg. Mintegy ezren gyűltek össze. A közgyűlés elhatározta, hogy a Herkulesfürdőn osztályt szervez, a Csarnavölgyön összeköttetést létesít a hegymászó idegeneknek a Retyezák-havasra, Petrosényen és Szardukvölgyön át Románia határáig. A közgyűlés után kirándulásokat tettek Erdélybe.

A mintarajziskola új igazgatója. A hivatalos lap szeptember 2-ikán közölte, hogy a király Székely Bertalan festőművész tanárt az Országos Mintarajziskola és Rajztanárképző igazgatójává nevezte ki. A hazai képzőművészeti oktatásban oly fontos hely Keleti Gusztáv halálával üresedett meg. Székely Bertalan, a jeles történelmi festő, kezdet óta tanára az intézetnek. Nemcsak legjelesebb művészeink egyike, hanem nagy ismereteivel és sokoldalú műveltségével legkiválóbb tudásaink közé tartozik. A művészi képzésre nézve nagy jelentőségű, hogy Székely vezeti azt az intézetet, mely festőket és az ország iskolái számára rajztanárokat nevel.

MI UJSÁG?

Szeptember. Budapestben valóságos új esztendő kezdete ez a hónap felvirágzó életével. A nyaralók, a fürdőzők szeptember első napjára megérkeznek, akármi szép is az ősz. A gyermeknek iskolába kell menni. A beírás pedig nem kis feladat, a nagy városban, a hol még mindig nincs elég iskola. A Budapest közelében levő sváb falvak — sok fővárosnak kedvelt nyaralóhelyei — augusztus végén egyszerre csak megüresednek a vendégeiktől és a sváb gazda ismét beköltözik szobájába a padlásról,

a fészerből, vagy a tehénistállóból. A Tátrából, a Balaton mellékéről is tömegesen utaznak vissza. A gyermekek kedvéért mentek falúzni, nyaralni, most pedig az iskola miatt kell visszajönni. Messziről is hozzák a szülők a jövőre reményeségeit gimnázistának, realistának. Az egyetemi polgárok is minden irányból érkeznek. Augusztus utolsó napjaiban a hosszú vasúti vonatok szinte csupa ifjúságot hoznak ezer száma. A lakásoknak nyáron bezárt ablakai egyszerre csak fölnyílnak, mintha a házak kinyitnák bezárt szeméiket. Az utcák meglevendenek, zajognak. Az üzletek forgalma fellendül. A ki visszaérkezett, a ki felutazott ficsakájával, leányával, az mind az utcán jelenik meg először, kivált ily szép időben s a távol voltak is rendszeren először az utcán találkoznak. Szeptember elsején aztán megkezdődik az iskolák ostroma, papával, mamával és a nebulókkal. Ez bizony igalmas nap, kivált ha a gyerek középiskolába akar bejutni. Az idén az anyakönyvi hivataloknak is kijutott az ostromból. Most érkezett el az idő, hogy az elemi iskolába menőknek az anyakönyvvezetőket is állítsanak már ki születési bizonyítványt. Eddig ilyesmire a lelkesi hivatalokra kellett menni. Az anyakönyvi hivatalokhoz rendőroket kellett állítani, olyan nagy volt a tolongás. Az egyetem ifjúsága, kivált a «golya», büszkén viszi kezében az indexet és az összehajtogatott, karok szerint más-más színű ívet. A kis elemi tanuló is kérkedik az ábécés könyvével. Az utcán hordások viszik a hirdető táblákat: «Iskolai könyvek». A könyvkereskedéseknek nincs is egész esztendőben oly jó napjuk, mint most,

mikor az iskolai könyveket szerzik be. Így kezd pezsdülni szeptemberben a fővárosi élet.

A király szeptember 3-ikán este Budapestre érkezett. Szeptember 9-ikéig maradt itt, akkor Bécsbe utazik, hogy Erzsébet királyné halálának évforduló napján jelen legyen a gyász-istentiszteleten. Ő Felsége megérkezésével megkezdődnek a királyi palotában az újabb kihallgatások a válság ügyében. Az országgyűlési pártok tagjainak nagy része a vidékről visszajött a fővárosba s a szűkebb körű bizalmas tanácskozások megindultak. A király megérkezésekor még csak annyi volt bizonyos, hogy szeptember 4-ikén gróf Khuen-Héderváry miniszterelnököt fogadja Ő Felsége, a ki ekkor tette meg az előterjesztéseket, hogy a király a döntés előtt mely politikuskor véleményét hallgassa meg. A miniszterelnökön kívül az első napon gróf Andrássy Gyula, Hieronymi Károly és gróf Tisza István voltak kihallgatáson a királynál.

A Maros-völgyi hadgyakorlatokra szeptember 3-ikán reggel hat órakor érkezett meg Ferenc Ferdinánd trónörökös főherceg Lippára. A környékből összegyűlt a lakosság, Temes megye hatósága, Molnár Viktor főispán üdvözölte a főherceget, kit mint a király képviselőjét fogadtak.

A főherceg vasúton Alliosra utazott, hol a tábornoki kar várakozott. Ő Fensége itt lóraült és a hadgyakorlatok színhelyére utazott, s végig nézett

Az iparszarnok.

Részlet a kiállításból az iparszarnokkal szemben.

A pozsonyi 'Isabella házipar-egylet' kiállítása

Faragványos ágy az árvai uradalomból, népies faragványok és nyitramegyei népviseletek.

A ZSOLNAI KIÁLLÍTÁSBÓL.

látogatásokat tett a főhercegnőknél. Este pedig királyunkkal a Burg-színház előadását nézte meg, majd az angol követség palotájába hajtatott s onnan a bécsi jockey-klubba ment, melynek rég idő óta tagja. Edvárd király szeptember 3-án délelőtt 10 órakor utazott el Bécsből. A pályaudvaron megjelent a király és a főhercegek, valamint az angol nagykövetség személyzete. A két uralkodó barátságosan kézsorítással, öleléssel és csókkal búcsúzott el egymástól. A mi királyunk aztán Budapestre sietett.

Vilmos császár Berlinből Oderbergen keresztül jön Magyarországra, hogy Frigyes főherceg bélyei uradalma vadászson. Bécsben királyunknál a vadászat után tesz látogatást. A német császár szeptember 12-ikén éjjelkor érkezik Mohácsra, ott nyomban hajóra száll és Bélyére megy Frigyes főherceg birtokára vadászni. A vadászatok 17-ikéig tartanak. A császár 17-ikén este Bécsbe utazik, a hol két napot tölt.

Deák Ferenc századik születésnapja. Wlassics közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy október 17-ikét, mint Deák Ferenc születésének századik évfordulóját, minden iskolában megünnepeljék. Budapest fővárosa is ünnepélyt rendez e napon és az ekkor elszavalandó órára száz aranyt tűzött ki. A pályaműveket a Kisfaludy-Társasághoz kellett beküldeni, a hova a kitűzött határidőig, aug. 31-ikéig 46 pályamű érkezett. A bíráló bizottság tagjai: Gyulai Pál, Alexander Bernát és Kozma Andor. A pályázatot még ebben a hónapban eldöntik.

Az egyetem iskolai éve. Szeptember elsején a budapesti egyetemeken az új rektorok elfoglalták helyüket. A tudomány-egyetemen dr. Heinrich Gusztáv rektor, miniszteri tanácsos, kit a tisztviselői kar üdvözölt, a műegyetemen Hausmann Alajos építész-tanár vette át a kormányzást.

Kitüntetéssel vizsgázott egyetemi hallgatók. A közoktatásügyi minisztérium most megjelent

'Hivatalos Közlöny'-ében ezúttal másodszer közli azoknak az egyetemi, műegyetemi és jogakadémiai hallgatóknak névsorát, a kik vizsgálatukat az elmúlt iskolaévben kitüntetéssel tették le. Az elmúlt iskolaévben két egyetemen, a műegyetemen és tíz jogakadémia összesen 530 egyetemi hallgató tette le vizsgálatát kitüntetéssel. Ebből a nagy számból majdnem a fele rész nem a legnépesebb budapesti, hanem a kolozsvári egyetemre esik. Míg ugyanis Kolozsvárott 223, addig Budapesten csak 172 vizsgálatot kísért kitüntetés.

A kitüntetéssel vizsgázottak névsorában van: Khuen-Héderváry Sándor gróf, a miniszterelnök fia, a ki az államtudományi vizsgálatot tette le Budapesten, ifj. Mikszáth Kálmán és ifj. Wlassics Gyula, a kik az első alapvizsgálatukon tüntek ki Budapesten, Generich Margit kisasszony, a ki második és harmadik orvgyakorlati szigorlatát tette le kitüntetéssel, Győri Bella és Markbreiter Irén, a kik szintén az orvgyakorlati szigorlatokon tünnek ki.

A kassai Rákóczi-kiállítás nagy érdeklődés közt látogatják folyton. Julius 25-ikén nyílt meg s egy hónap alatt 15,000 fizető látogatója volt. A Tátrában időző poroszok, lengyelek, angolok is megtekintették. A kiállítás szeptember 20-ikéig marad nyitva.

Egy magyar ifjú találmánya. Az utóbbi napokban hazai és külföldi lapokban sokat lehetett olvasni Csányi Henrik találmányáról, ki a most még mindig sok technikai nehézséggel és költséggel járó villamosság előállítására igen erős új galván-elemet talált föl, mely a villamosságot nemcsak olcsóbbá, hanem sokkal könnyebben és több célra alkalmazhatóvá teszi s nagy változásokat eszközölhet a technika terén. Ha a gyakorlat is oly mértékben fogja a találmányt igazolni, mint az eddigi kísérletek után várni lehet, akkor ennek kiszámíthatatlan hatása lesz különben a közlekedés, a gépészet és

világítás terén, az ifjú magyar neve pedig egyszerre a híres feltalálók közé emelkedik.

A találmány bemutatására a magyar 'Feltalálók országos egyesülete' szeptember 12-ikén rendkívüli közgyűlést tart és Csányit tiszteleti taggá akarja megválasztani. A bécsi lapok, mihelyt Csányi találmányával komolyan foglalkoztak a külföldi tudományos körök, rögtön azzal álltak elő, hogy Csányi voltaképpen osztrák, igazi neve Csasznek. Erre Csányi nyilatkozott egy budapesti lapban, hogy ő régi magyar családból származik, soha sem hívták Csaszneknek. Unokaöccse Csányi Lászlónak, kit 1849-ben agyonlőttek a pesti Újépületben. Csányi Henrik most 23 éves, Budapesten született, a hol atyja vasöntő munkás volt a Ganz-gyárban. Az ifjú Csányi — kinek egykor vagyonos családja elszegényedett, — csak néhány elemi osztályt végzett, aztán géplakatos inas lett, majd több bel- és külföldi gyárban dolgozott, miközben magán-szorgalomból beható ismereteket szerzett a vegytanban s elektrotechnikában. Két évvel ezelőtt felhagyván a gyári munkával, az abaujmegeyi Felső-Dobsára vonult leendő sógora, dr. Bárczay Gábor kastélyába, hol laboratóriumában találmányán dolgozott, mígnem az mostani tökéletességét elérte.

Házasság. Török Artur, m. kir. államvasuti mérnök szeptember 2-ikán tartotta esküvőjét Pistóry Irénnel, dr. Pistóry Mór kolozsvári egyetemi tanár lányával.

A tengeren felrobbant magyar hajó. A Magyar Keleti Tengerhajózási Részvénytársulat budapesti igazgatósága szeptember 2-ikán azt az értesítést kapta, hogy egyik szép hajója, a 'Vaskapu', mely a Fekete-tengeren Galacz és Konstantinápoly között járt, Burgas bolgár kikötő közelében előreszén felrobbant s többen ott lettek haláluk.

A szerencsétlenség éjjelkor történt, a robbanás után a hajó még tovább ment, mígnem Burgas előtt homok-zátonyra jutott. Oda veszték: Lettis kapitány, Deszkovics és Persich hajótisztek. A hajó legénységéből is eltűnt hat ember. Megmenekültek-e vagy ott veszték, még az első hi-

rekből tudni nem lehet. A 'Vaskapu' sok faáruval, ezekkel és egyéb holmival indult el Galaczból. A félig elégett és zátonyra jutott hajót szept. 2-án sikerült bevontatni a burgasi kikötőbe. Részletek még nem érkeztek a szép magyar hajó elpusztulásáról. Sokan merényletet sejtettek, mert a maczedon lázadás vezetői a Konstantinápolyi való közlekedés megakadályozására már több merényletet követtek el. A napokban Kuleli-Burgasnál a gyorsvonatot robbantották föl. Nem lehetetlen, hogy a 'Vaskapu' is a maczedoniai lázadás áldozata.

Óvás! Tudomásunkra jutott, hogy Uranos-kék gyártmányunkat hasonló csomagolásban különféle más elnevezés alatt utánozzák; óvjuk a t. nagyközönséget utánozók elfogadásától és figyelmeztetjük egyuttal, hogy csak 'Uranos-kék' névvel ellátott csimkék és dobozok valódiak. 'Uranos' vegyészeti-gyár Budapest.

Az ősz hajzat eredeti színének visszanyerése céljából nagyon ajánlatos a 'Stella' hajvizet használni, melynek rendkívüli előnye, hogy nem mint festék hat, de a haj eredeti színét állítja vissza. E szer készítője Zoltán Béla, budapesti gyógyszerész, ő cs. és kir. fensége József főherceg návri szállítója.

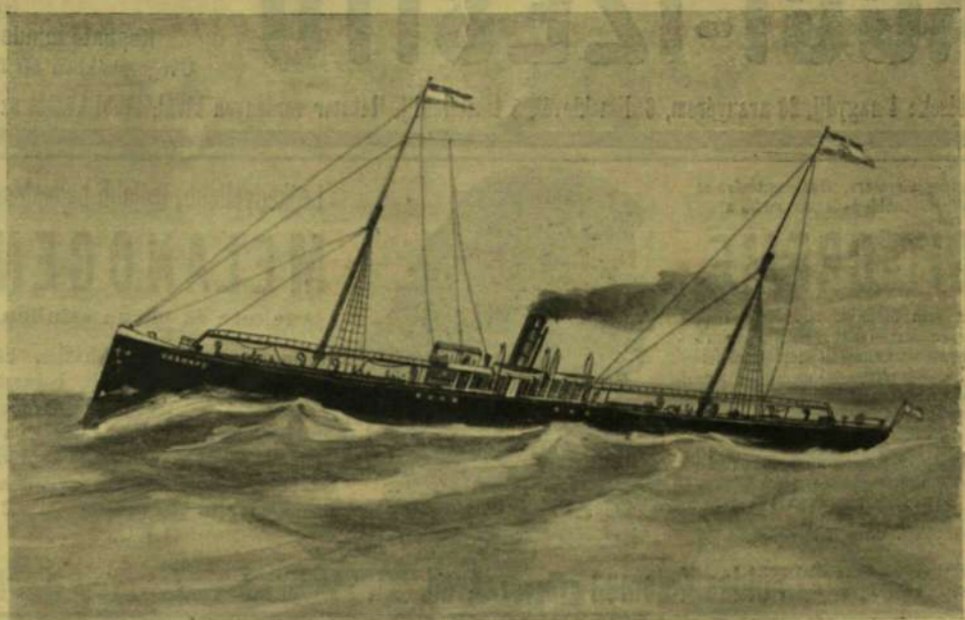
Hányásingerben és nyári hasmenésben szenvedő gyermekeknek kitűnő tápszernek vált be a Kufeké-gyermektejt tejjel, vízben áztatva, mert az anyatej összes tápláló összetevőit tartalmazza, a miért is a gyermekek kizárólagos táplálékul szolgálhat. A benne lévő fehérnyeanyak megakadályozza a hasmenést okozó organismusok kifejlődését, a mi által elősegíti a betegség gyógyulását.

HALÁLOZÁSOK.

HETVEY SÁMUEL pécsi püspök halálának híre szeptember első napján délután érkezett meg Karlsbadból Pécsre. Délután 5 órakor az összes harangokat meghuzatták. A részvét nagy a városban és az egyházmegyében. A nyár elején kezdődött betegsége s az orvosok fölismerték a veszedelmet a bélrákót. Fájdalmi csillapítására Karlsbadba küldték, a hová augusztus 12-én érkezett. A püspöknek sejtelve sem volt betegsége komolyságáról; szenvedései csak pár napra csillapultak Karlsbadban. Augusztus 23-ikán oly súlyos lett állapota, hogy a Ferencz József-kórházba szállították, a hol másnap operációt végeztek rajta. Könnyebbülés állt be, de gyógyulás nem. Szeptember elsején délután 1 óra 30 perczkor meghalt. A pécsi káptalan azonnal intézkedett a holttest hazaviteléről. Bebalzsamozták és szeptember 3-ikán útnak indították Pécsre, a hová szeptember 4-ikén este érkezett meg. Ott már kézen várta a díszes ravatal. A temetést szeptember 7-ikére tűzték ki. A beszentelést gróf Mailáth Gusztáv gyulafehérvári püspök végzi.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Györgyfalvi CSÉPÁN ANTAL, ki felszázadik volt Somogy-megye alispánja, azonkívül tagja a törvényhatósági bizottságnak, gondnoka a belső-somogyi ref. egyházmegyének, 95 éves korában Kaposváron. Az elhunyt családjának utolsó férfsarjadéka volt. — BARÓ VÁCSY ALAJOS, 74-ik évében, Tátoralomniczon. Hüll tetejét Szilvós-Ujfaluban helyezték örök nyugalomra. — BOKOS KÁROLY CLARENC, irgalmas rendi főorvos, 73 éves korában, szerzetességének 55-ik évében Pápán. — Id. széki SZÉKY PÉTER, 76 éves korában Tiszaigaz községben. — GROSZBAUER JÓZSEF, az egri állami főreáliskola igazgatója, 46 éves korában, tanári működésének 18-ik évében, Egerben. — HORVÁTH JÓZSEF ügyvéd, volt 48-as honvédfőhadnagy Egerben. Tiszteleti alelnöke volt a hevesvármegyei 48-as honvédegyesületnek s alelnöke az egri ügyvédi kamarának. Özevgen kívül három gyermeke és kiterjedt rokonság gyászolja; dr. Werner Gyula országos képviselő apósát gyászolja benne. — CSILLAGI LAJOS akadémiai festőművész és 48-as honvéd tüzértiszt Ujpesten, 75 éves korában. — VURETICS TIVADAR, vasúti állomásfőnök, 48-as honvédfőhadnagy. Baján. — SZÜTS ÁKOS, Veszprémmegye főszámvivője 50 éves korában, Veszprémben. — KOVÁCS LÁZÁR honvédszázados Közszegen 34 éves korában. — NEBENFÜHRER GYÖRGY, 70 éves korában Budapesten. Az elhunytban édesatyját gyászolja Nebenführer József belügyminiszteri számtanácos, az Operaház és a Nemzeti Színház gazdasági főnöke. — JANOVICS MÓR, Budapesten 75 éves korában. Az elhunytban dr. Janovics Pál hírlapíró és dr. Janovics Jenő szegedi színházigazgató édes atyjukat gyászolja.

ÖZV. ANDRÁSZ LÁSZLÓNÉ, szül. Meskó Julia 55 éves korában Visegrádon. — Vágújhegyi HRABCSY EMILNÉ, szül. Bukovszky Ninon 66 éves korában Kendén. — ÖZV. MAROSI FARKASNÉ, szül. Rajka Rozália, 82 éves korában, Marosvásárhelyen. — LAKATOS MIHÁLYNÉ szül. Kovács Rozália, Lakatos Sándor budapesti hírlapíró édesanyja, 56 éves korában Szegeden. — ZÁRIS KAROLYNÉ, Záris János posta-és táviró-főtiszt és neje, Scheibner Brigitta 16 éves leánya, Budapesten. — ÖZV. SCHÖNBERG ARMINNÉ, szül. Tafler Teréz, 64 éves korában; dr. Szécsi Ferencz, a Vigszínház volt igazgatója, édes anyját gyászolja az elhunytban.

A FELROBBANT 'VASKAPU' HAJÓ.

Szerkesztői üzenetek.

P. A. A néha itt-ott észlelhető vörös, vagy más színű eső eredete iránt semmi kétség nincs s bizonyos, hogy az eső megszínesedését a szelek által a fellegek közé sodort festőanyag okozza. Ez pedig leggyakrabban a lucfenyő virágpora, a melyet olykor valami forgószél rengeteg mennyiségben sodor magával és így hull le gyakran igen távol származási helyétől az esővel együtt, melynek cseppjeit színesíti teszi. Különben az illető festőanyag minőségét a mikroszkop megmutatja.

B. M. Az amerikai Egyesült-Államok elnökének hivataloskodása csak négy évig tart. A törvényhozótestület tagjait pedig hat évre választják.

Lyra. Több benne a retorika, mint a lyra s több a szó, mint az érzés. Az a kicsike kis gondolat egyszerűbben kifejezve hatásosabb lett volna.

A tragédia. Virradat. Nagyon romantikus szimbolizmus van verseiben, csupa hamis hangú szónoklás, túlzón egymásra halmozott nagy szavak, melyek mögött nem bírjuk az értelmet fölfedezni. Ez nem az út, mely a költészethez vezet, sőt ez távolít el tőle leginkább.

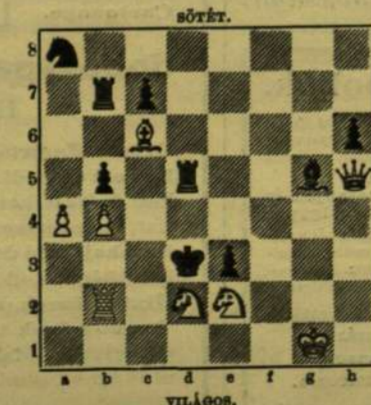
Szegény ember fia. Az átdolgozással nem lett jobb; élettelen, nehézkes, száraz elsorolása maradt az eseményeknek. Az effélehez erő, lendület, lelekrázó és szerkesztő képesség kell, a mi mind hiányzik verséből. Realizmusra törekvése izléstelennek válik, az efféle: 'lődd le azt a disznót!' versben hallatlan izléstelenség. Az meg, hogy a parasztlégyen kezében a fényes kasza nyelje csillog, kissé furcsa.

Panaszos hangok. Merengés. Az elsőnek semmi értelme sincs, a másiknak se sok van.

SAKKJÁTÉK.

2344. számú feladvány. Kocsk V-től.

(A varsoi 'Wedrowice' legújabb feladvány tornájában első díjat nyert.)

Világos indól s a harmadik lépésre matot mond.

A 2328. sz. feladvány megfejtése Schoschin A-tól.

- Világos. Sötét. Világos a. Sötét. 1. He6-c7 ... Ke5-f6 (a) 1. Vd7-e7 ... Ke5-d4 (b) 2. Bg5-f5 + g6-f5 : 2. Vd7-e7 + Hf5-g7 : 3. Vd7-g7 mat. 3. He7-b5 mat. b. c. Ke5-f4 1. ... d6-d5 (c) 1. ... Vd7-e7 stb. 2. Vd7-e7 + t. sz. 3. H mat.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomonyán: Németh Péter. — Lápódtúr: Hoffbauer Antal. — Bakonyzentúl: Szabó János. — Kecskemén: Balogh Dénes. — Fákert: Kintzig Bóbert. — E-Kulán: Lobozsánszky Sz. — A pesti sakk-hör.

KÉPTALÁNY.

A 34-dik számban közölt képtalány megfejtése: Betegnek orvos a pártfogója.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Advertisement for 'Salvator' medicine. It features the text 'A Szinye-Lipőczi Lithion-forrás' and 'Salvator' in large letters. Below it, it says 'kifűnő sikerrel használtatik' and lists ailments like 'vese-, húgyhólyag- és köszvénybántalmak ellen, húgydara és vizeleti nehézségeknél, a cukros húgárnál, továbbá a légző és emésztési szervek hurutainál.' It also mentions 'Hűghajtó hatású!' and 'Panaszos hangok. Merengés. Az elsőnek semmi értelme sincs, a másiknak se sok van.'

Advertisement for 'Császárfürdő' (Imperial Bath) in Budapest. It says 'BUDAPESTEN 9643' and 'téli és nyári gyógyhely.' It also mentions 'Elsőrangú. E kénesvízű gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdővel pompás ásványvíz uszodákkal, hó- és kádfürdőkkel. Prospektus ingyen bérmentve.'

Advertisement for 'ESZMÉNYI KEBEL' (Commemorative Watch). It says 'Érthető el a Párizsban, Passage Verdeau 5, az egyedüli aszer, mely két hónap alatt és a nélkül, hogy az egészségnél ártana, az asszonyi kebel fejlődését, valamint a kebel ártalmának szűrlését biztosítja. Egy üveges ára használati utasítással együtt 3 forint. Raktár: Török József, Budapest, Király-utca 12. sz. 9791.'

Advertisement for 'SCHÖNWALD IMRE' watches. It says 'Kérjen árjegyzéket' and 'SCHÖNWALD IMRE'. It also mentions 'éremester és ékszergyártó Pécsett, 95.' and 'ki ingyen küldi több mint 1500 rajzot tartalmazó képes árjegyzékét bárkinek és minden tőle vásárolt óráért 3 évi irásbeli jótállást vállal.'

Advertisement for 'SCHÖNWALD IMRE' watches. It features an image of a pocket watch and says 'Károlyiás kizárva, miután a nemzeti tárgyakért a pénz visszaadatik.' It also mentions 'Kettőfedeli, finom kivitelű valódi érist rémóntori óra 12 kor. Valódi érist évkiszámlák grammja 11 állér. 9045.'

MAGGI-ÍZESÍTŐ

MAGGI-kitüntetések: 4 nagydíj, 26 aranyérem, 6 díszoklevél, 5 tiszteletdíj. Hatszor versenyen kívül, többi között az 1899. és 1900-iki párisi világiállításon. (Maggi Gyula bírólag)

A női szépség elérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkiválóbb és leghíresebb a

MARGIT-CREME,

mely vegytiszt, sem higányt, sem ólmot nem tartalmaz. Teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű arzenekes pár nap alatt eltávolít szőpöt, májfoltot, pattanást, bőrrákt (Mósser) és minden más bőrbajt. Kímélje a ráncokat, redőket, himlőbuborékokat és az arcot hóhérré, simává és üdévá változtatja. Ára nagy üvegy 2 kor., kis üvegy 1 kor. Margit hálgyörp 1 kor. 20 fill., Margit szappan 70 fill., Margit fogpép (Zahn-pasta) 1 kor., Margit arcvíz 1 korona. Hamisítványok bíróság üldözöttek.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő: **Földes Kelemen gyógyszer. Arad.**

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszer a

MELANOGENE

fekete és barna színben. Ezen kiftűnő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakált, bajuszt pár perc alatt feketére vagy barnára lehet festeni. A szín állandó és a természetes színtől meg nem különböztethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkít. Ára 2 kor. 80 fillér. 9815

Budapesti főraktár: **Török József gyógyszer. Király-u. 12. és Andrássy-út 29.** — Kapható minden gyógyszerárban.

Alapítattott 1866. A legjobb bel- és külföldi Alapítattott 1866.

zongorák, pianók és harmonikumok

legelőcsöbön kaphatók

Heckenast Gusztáv
zongorateremben
Budapest, IV., Gellera-tér 2
(Váci-utca sarkán).

Ehrbar udvari zongoragyár
Schiedmayer és fia
stuttgari udvari zongoragyár
magyarországi egyedül léte-
viselete. Valódi amerikai har-
monikumok. 9720

Nagy kölcsönző-intézet. Árjegyzék ingyen.

Szállítási hirdetmény.

A polai cs. és kir. tengerészeti hadiszertár 1904. évi anyagszükségletének biztosítására, és pedig az V. osztályt (foglal) illetőleg 1904. évi január hó 30-án, a többi alant felsorolt osztályokat illetőleg 1903. évi október hó 7-én, mindenkor délutáni 4 órakor a lepecsételve beérkezett ajánlatok fölött a cs. és kir. tengerészeti hadiszertár parancsnokságánál pályázati versenytárgyalás fog tartatni.

- A szállítandó anyagok a következő osztályokba vannak besorolva, ezeknek egy-néhány példány pedig csoportokba:
- I. oszt. Deszkák és ragasztófa
  - III. Tisztítógyapot,
  - IV. Bőráruk,
  - V. Faolaj,
  - VI. Lenolaj,
  - VII. Márványgyanta,
  - VIII. Szőrke mosószappan,
  - IX. Szaprók,
  - X. Eszetek és kefék,
  - XI. Faszén,
  - XII. Kátrány, szurok, hajó-asphalt és gyanta,
  - XIII. Társasárk, rudacsok, sodrony, háló és szőke vörösrészből,
  - XIV. Vörösrészcsevek,
  - XV. Csévek pászótványból,
  - XVI. Kautsukgyártmányok, rudak, háló, sárgaréz-sodrony,
  - XVII. Különböző vászon, kanavász,
  - XVIII. Csúvart munkálóanyagok,
  - XIX. Vékonykötőanyagok, kőművelgyártmányok kenderből,
  - XX. Kábelvezeték készített kő-telvények,
  - XXI. Spárga kátrányozatlan kenderből,
  - XXII. Pajróczok (takarók)
  - XXIII. Hajlítható és szab. acélsodronykötél,
  - XXIV. Asbest- és asbest-kautsuk-csíkek,
  - XXV. Len-, kendervezetékcsövek,
  - XXVI. Tömlők nyers kenderből,

Minden ajánlattevőnek szabadságában áll ajánlatot csak egy osztályra vagy különválasztott ajánlatot több osztályra vagy egyes csoportokra beadni. A közelebbi részletes és általános szerződési feltételek, valamint a szállítandó tárgyakról szóló jegyzékek és ajánlati minták a következő helyeken betekinthetők, illetve megszereshetők:

A cs. és kir. közös hadügyminisztérium tengerészeti osztályának irodai igazgatóságánál Bécsben; a cs. és kir. tengerészeti hadiszertár parancsnokságánál Polában és a haditengerészeti parancsnokságánál Triestben; a kereskedelmi és iparkamaraánál Bécsben, Budapesten, Prágában, Pilsenben, Reichenbergben, Egerben, Budweisben, Brnóban, Grázban, Laibachban, Klagenfurtban, Triestben, Zárában, Lembergben, Krakóban, Brodyban, Záhárában, Fiumében, Kolozsvárott, Brassóban, Pécsen, Szegeden és Pozsonyban; továbbá Villachban a városi tanácsnál; a faolajszállítást illetőleg Pola, Capo d'Istria, Pirano, Parenzo, Rovigno, Spalato, Ragusa, Cattaro és Castelnuovo városok tanácsánál, illetve közhivatalánál is.

Szövegi fölvilágosítást a fentebb említett cs. és kir. tengerészeti hatóságok nyújtanak.

Pola, 1903. szeptember hóban. 10066

A cs. és kir. tengerészeti hadiszertár parancsnoksága.

A szépség csak addig tart, a meddig ápolják.

Tisztelt hölgyeim! Tessék bármelyik bőrgyógyászt megkeresni a nyuszánál a választ fogja hallani, hogy minden eddig teremtett, vegyi uton készült arcvörösk, kenőcsnek, szappannak és pudrának vannak előnyök és hátrányok nélkül — csak

A Székely havasi tejkrem és tejkrem-szappan és tejkrem-hálgyörp. A havasi növényekből készült a legújabb, ártalmatlan vegyi termékek nem tartalmazzák a művelettel előállított szappanok és hálgyörpöknek egyedül bőrápoló kosmetikumát.

A Székely havasi tejkrem ára 1 K

A Székely havasi tejkrem-szappan ára 1 K

A Székely havasi tejkrem-hálgyörp ára 1 K 50 f

Egyedüli készítője: 10021

Balázsovich Sándor
gyógyszerész
Sepsi-Szent-Györgyön, Kossuth-tér 5.

Ki bérmentse küld bárhova

1 kremet, 1 szappant, 1 hálgyörpöt 4 K-ért
2 kremet, 2 szappant, 2 hálgyörpöt 7 K-ért

Budapesten kapható: **Török József gyógyszer. Király-utca 12. és Warada-ház-dőrnél, Kossuth Lajos-utca 7.**

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

Kristály üvegekészletek és dísz tárgyak
kaphatók az 10013

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL

Budapest, V., Fűrdő-u. és Ferencz József-tér sarkán.
(Diana fürdőház.)

KNUTH KÁROLY
mérnök és gyáros. 9692

Cs. és kir. fensége József főherczeg udv. szállítója.

Gyár és iroda:
Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Kőponti víz-, lég- és gőzfűtések, légcsész- és vízvezeték- és csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

KIRNER JÓZSEF cs. és kir. udv. puszkaműves, az orosz király O Felségének udvari szállítója, BUDAPESTEN, raktára: IV., Bécsi-utca 2., gyára: Kőza-utca 7.

Díszan állított raktár legújabb szerkesztésű ketős vadász-fegyverekből, golyófegyverek, amerikai Winchester szerű ismétlődő fegyverek, forgópisztolyok, szalmofegyverek és pisztolyok, töltények és vadász-szerekből, melyek jószágért kezeskedik. (Alapítattott 1808. évben.)

Sürgőnyczim **DAVID KÁROLY ÉS FIA** Telefon szám 41-48.

Cartonage. **doboz-papíráru és szab. fémkapocsgyára**
Budapest, I., Mészáros-utca 38. 10030

Gyárt: Papírtányért, bonboniert és jardinet-dobozokat. Sajtott kerek dobozokat, légmentesen elzárható, összehajtható dobozokat pólyák, költőgyapot, stb. esomagolására. Hintődobozok, valamint húzott lemez-csövek tetszés szerinti nagyságban. Teásdobozok 1/4 kgr. tól 10 kgr.-ig, valamint 6, 10 és 20 filléres tea esomagolásához. Szekrénycsipke és köpő-ládapapír legújabb szín és kivágásban.

Allandó kiállítás a fenti cikkekben a városligeti iparszarnokban megtekinthető.

Ujdonság borotvákban!

melyek nagy feltűnést keltenek kiftűnő minőségük és olcsó árak folytán. Elismeri és bizonyítja sok számos köszönőlevél is. Minden meg nem felelő ki lesz cserébe és így minden kockázatát ki van zárva és a siker biztos. Tessék egy próbamegrendelést tenni. A borotvák ára: 'Angol' borotva darabja 1 ft 20 kr., Transzvali borotva darabja 1 ft 50 kr., 'Páratlan' borotva darabja 2 ft 50 kr. — Csinos borotvatartó ingyen. 10045

Megrendelési cím: **WINKLER és GRAUER**
Első magyar 'Bura' aczélszaka szétküldési telep Kőbánya 43.

SOK PÉNZT!

takarít meg, a ki az őszi és téli idényre férfiruha szükségletét nálam a mintaszerűen berendezett férfiszabó-termemben beszerzi, miután saját műhelyemben készülnek mérték után

15 forintért finom és 18 forintért a legfinomabb gyapjuszövetekből divatos férföltönyök, felöltők vagy télikabátok remek szabásban és finom kivitelben.

LICHTMANN SÁNDOR

férfiszabó-mester

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 4/B. I. em. v.

Saccoöltöny mérték után legújabb módon és többféle divatos színű finom cheviotból készítve 15 ft. Fekete v. sötétkék finom kammgarnból készítve 18 ft. Fekete vagy sötétkék finom szalonposztóból, vagy finom sötétszürke, barna és drapp grázi lodenből készítve 15 ft.

Saccoöltöny mérték után legújabb módon és többféle divatos színű, legfinomabb valódi angol cheviotból készítve 18 ft. A legfinomabb valódi francia fekete vagy sötétkék szalonposztó, pervien-, crepp-, adria- vagy atlaszkammgarnból készítve 18 ft. A legfinomabb sötétszürke, zöld- vagy barna valódi tiroli lodenből készítve 18 ft.

Vadász-öltöny rövid, hosszú nadrág finom gyapjuszövetből, lodenből készítve, zöld, barna és szürke színben 15 ft a legfinomabb minőség 18 ft.

Felöltő mérték után, rendez v. ferde zsebekkel, finom fekete, sötétkék vagy szürke egy színű posztóból készítve 15 ft, a legfinomabb 18 ft.

Télikabát mérték után, rendez vagy ferde zsebekkel, finom fekete, sötétkék, vagy szürke Palmerston nehéz, sima posztóból készítve, gyapjuszövetbeléssel 15 ft, a legfinomabb minőség 18 ft.

Havelok finom grázi loden vagy finom gyapjuszövetből készítve, egész gallérral 15 ft, a legfinomabb 18 ft.

Mértékvételhez való utasítás férfi (sacco) öltönyhöz.

A kabát számára:	cm.
Egy- vagy kétsoros legyen?	
Hátossza (a gallérvarrástól kezdve gallér nélkül)	
Hátszélessége (az egyik ujjavarrástól a másik ujjavarrásig mérve)	
Ujjhossza (a hát ujjavarrástól kezdve egészen a manchettagig mérve)	
Mellbőség (a mellényen át (kabát nélkül) a hóna alatt egészen a mellén és a hátán mérve)	
Hátsbőség (a mellényen át a has és a hátán át mérve)	
A mellény számára:	cm.
A mellény hossza (az ingallér hátsó gombjától kezdve egészen a csípőig mérve)	
A nadrág számára:	cm.
Külső nadrághossza (a csípőtől kezdve egészen a csipő sarkáig mérve)	
Belső nadrághossza (a lábközvarrástól kezdve egészen a csipő sarkáig mérve)	
Hátsbőség (a mellény alatt a has és a hátán át mérve)	
Télikabát vagy felöltő számára:	cm.
Hátossza (a gallérvarrástól kezdve az egész hosszát mérve)	
Hátszélessége (az egyik ujjavarrástól a másik ujjavarrásig mérve)	
Ujjhossza (a hát ujjavarrástól kezdve egészen a manchettagig mérve)	
Mellbőség (a kabátban [saccon] át a hóna alatt egészen a mellén és a hátán át mérve)	
Hátsbőség (a kabátban [saccon] át a has és a hátán át mérve)	

Vidékre mintákat egyes ruha megrendelésénél azon okból nem küldhetek, mert a mintáknak sok ezer példányban való szétküldése rengeteg pénzkiadásokat igényel. De tekintve, hogy hirdetésem fenti sorai oly hűen tárják az olvasó elé a ruhaszövetek színeit és minőségeit, hogy azok bármelyike is minden ember tetszését elnyerik, de meg szakértelmem és nagy praxisomnál fogva mindenkor jobbat és szebbet küldök, mint tisztelt rendelőim választanának. Elegendő tudnom azt, hogy milyen színben és melyik minőségűből kívánatik a ruhaszövet és kérem megrendelésnél a fenti mértékvétel-utasítást kitöltve, vagy egy viselt jól álló ruhát mintául beküldeni. Azon esetben, ha egy helységben három öltönyre való rendelést biztosítanak, utazó szabásomat ki vasuti bérletjeggyel bir, saját költségemre odaküldöm nagy mintagyűjtemennyel. A megrendelt ruhák 5-6 nap alatt készülnek el és utánvét mellett szállíthatnak. Legyen mindenki meggyőződve, hogy én minden igyekezettel azon leszek, hogy a rendelés eszközölésével minden tekintetben kiérdemljem megelégedésüket.

Elismerő nyilatkozatok.

Kivonat a sok ezer elismerő-levelekből, melyeket egy rövid idő alatt kaptam a vidéki tisztelt megrendelőimtől, melyek Gászner Béla kir. közjegyző ur által lettek hitelesítve és ezen bélyegzővel igazolom.

- Dr. Koppel Béla, Bonyha.**
A megrendelt ruhát ma kézhez kaptam és teljesen meg vagyok elégedve.
- Brezányi István posta-táv. s. tiszt, Zsolna.**
A múlt hóban küldött ruhával nagyon meg voltam elégedve.
- Lengyel Gergely, s. jegyző, Szurdok.**
A küldött ruhával teljesen meg vagyok elégedve.
- Dobos Antal, körjegyző, Zsuppa.**
A megrendelt és megküldött öltönyt nagyon meg vagyok elégedve.
- Szalay János, s. jegyző, Hajmáskér.**
A ruhát megkaptam és igen meg vagyok elégedve mint a szövettel, mint a szabással.
- Fekete Miklós, s. jegyző, Rovnó.**
A folyó hó 1-én küldött öltözzel teljesen meg vagyok elégedve.
- Záhorszky István, lelkész, Bodrogkő-Váralja.**
A küldött ruhákkal minden tekintetben meg vagyok elégedve.
- Farezdny Sándor, jár. utbiztos Krasznán.**
Köszönetem mellett fogadja iram teljes elismerésemet a küldött télikabát és öltönyt, melyek kivitel, mint minőségükkel fogva várakozásom felül meglettek.
- Nadlicsek János, kir. dohánygyári hiv. Tisza-Roff.**
Az öltözzet megkaptam, mely teljesen megfelel egy kiállítás, mint pedig a szövet.
- Ungár Adolf, jár. m. kir. állatorvos, Hosszszászó.**
A ruha megérkezett, pompásan áll, csinos és elegáns kiállításért fogadja őszinte elismerésemet.
- Ocúcia Vazul tanító, Bucsum Szát.**
A télikabátot megkaptam. Minden tekintetben igen meg vagyok elégedve.
- Vass Ferencz, kir. postamester, Ferendia.**
A számomra szállított ruhát átvettem, mondhatom, hogy ily árban, ily gyönyörű ruhára nem számítottam! Elismerésem és hálaim jeléül a jövőben kizárólag önnek fogok dolgoztatni és minden ismerősömmel ajánlani fogom.
- Friedmann Bertalan, áll. tanító, Nagykövésd.**
Fogadja köszönetemet a jó megcsinált és finom anyagokból csinált ruháért.
- Liszál Domonkos, körjegyző, Detrykő-Szt. Miklós.**
A küldött 2 db télikabátot megkaptam a szokál teljesen meg vagyok elégedve.

